

แม่

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปมหาบัณฑิต

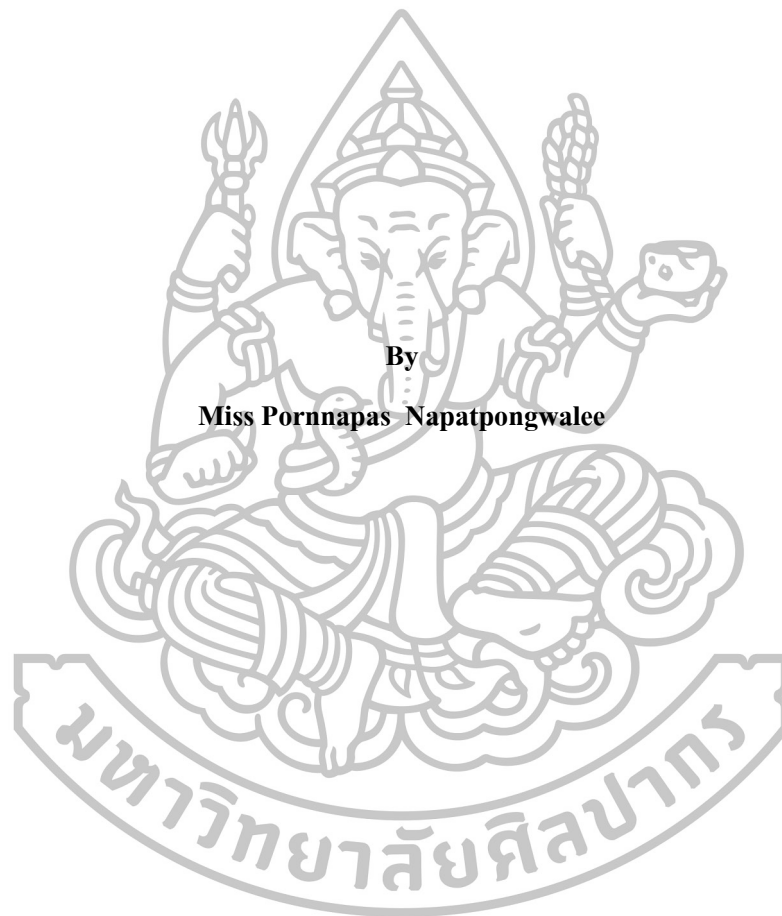
สาขาวิชาทัศนศิลป์ศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2558

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

MOTHER

By
Miss Pornnapas Napatpongwalee

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree

Master of Fine Arts Program in Visual Arts Education

Graduate School, Silpakorn University

Academic Year 2015

Copyright of Graduate School, Silpakorn University

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้วิทยานิพนธ์เรื่อง “แม่” เสนอโดย นางสาวพรนภัส นภัสพงษ์วลี เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์ศึกษา

.....

(รองศาสตราจารย์ ดร. ปานใจ ชารทัศนวงศ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วีรัญญา ดวงรัตน์
2. อาจารย์ ดร.วิสูตร โพธิ์เงิน

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(ศาสตราจารย์เกียรติคุณพิชญ์ สุภินมิตร)

...../...../.....

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ปริชญญา ตันตีสุข)

...../...../.....

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วีรัญญา ดวงรัตน์)

...../...../.....

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.วิสูตร โพธิ์เงิน)

...../...../.....

56901319 : สาขาวิชาทัศนศิลป์ศึกษา

คำสำคัญ : การสร้างสรรค์งานศิลปะไทยร่วมสมัย เทคนิควาดเส้น

พรนภัส นภัสพงษ์วลี: แม่. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ผศ.วิริญญา ดวงรัตน์ และ
อ.ดร.วิสูตร โพธิ์เงิน. 88 หน้า.

วิทยานิพนธ์ เรื่อง “แม่” มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ที่แสดงออกถึงลักษณะเฉพาะตนที่ได้แรงบันดาลใจจากธรรมชาติคุณสมบัติของต้นกระบองเพชร แสดงออกมาเป็นผลงานจิตรกรรมการวาดเส้น เป็นจิตรกรรมร่วมสมัย แสดงให้เห็นถึงความมหัศจรรย์ของต้นกระบองเพชร การอยู่รอดบนผืนดินที่แห้งแล้งได้อย่างสวยงาม และยังสามารถออกดอกที่มีสีสดใสใสดุจไข่มุกได้ชม โดยใช้ทัศนธาตุทางศิลปะเรื่องเส้นเป็นเทคนิคการแสดงผลแบบร่วมสมัย ซึ่งมีการศึกษาข้อมูลธรรมชาติของต้นกระบองเพชร มาสร้างสรรค์ผลงานผนวกกับแรงบันดาลใจแนวคิดและเทคนิคส่วนตัว ที่สามารถแสดงออกถึงอารมณ์ ความรู้สึก ถ่ายทอดออกมาเป็นผลงานจิตรกรรม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของข้าพเจ้าตามที่กล่าวไว้เบื้องต้น

ขอบเขตของการศึกษา เป็นการสร้างสรรค์งานศิลปะ โดยมีเนื้อหาที่ต้องการนำเสนอเกี่ยวกับความมุ่งมั่นความแข็งแกร่งของแม่เพียงเดียว โดยใช้รูปทรงของต้นกระบองเพชร เป็นรูปทรงเด่นภายในภาพเป็นสัญลักษณ์ของตัวแทนแม่ ที่แสดงถึงความมุ่งมั่นความแข็งแกร่งของแม่เพียงเดียว ในลักษณะผลงานกึ่งเหมือนจริง ที่ทำให้เกิดความรู้สึกถึงความมุ่งมั่นความแข็งแกร่งของแม่เพียงเดียวผ่านกระบวนการทำงานการวาดเส้น (Drawing)

ผลงานการศึกษาและการสร้างสรรค์ในครั้งนี้ ได้นำเสนอและสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม โดยถ่ายทอดความประทับใจของธรรมชาติจากต้นกระบองเพชรให้เกิดเป็นสัญลักษณ์ ให้ตอบสนองตรงตามแนวความคิดส่วนตัว รวมทั้งแสดงออกถึงอารมณ์ความรู้สึกด้วยเทคนิคการวาดเส้นบนเฟรมไม้ เป็นผลงานวิทยานิพนธ์ จำนวนทั้งสิ้น 8 ชิ้น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ และนำเสนอผลงานเผยแพร่

สาขาทัศนศิลป์ศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย

ศิลปากรลายมือชื่อนักศึกษา.....

ปีการศึกษา 2558

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ 1. .... 2. ....

56901319 : MAJOR : VISUAL ARTS EDUCATION

KEY WORD : CONTEMPORARY ART DRAWING

PORNNAPAS NAPATPONGWALEE : MOTHER. THESIS ADVISORS :

ASST.PROF.WIRANYA DUANGRAT AND WISUD PHONGERN,Ph.D. 88 pp.

The purpose of this thesis is to describe my life that can be represented by the nature of cacti. The work is a contemporary art, which is illustrated by using drawing technique, for adducing the special abilities of cacti that they can survive in such a hard environment and they still can bloom their flower beautifully. Therefore, the research of nature cacti is conducted to construct the work with inspiration and my painting technique that can illustrate emotions and feelings in order to fulfil my statements.

The scope of the study is to emphasize the power of single mother by using the characteristic of a cactus as a delegate. The shape and special features of a cactus represents the strong-willed of single mother that can raise her own child no matter how hard it takes. The drawing technique is used in this work.

This study symbolizes the satisfaction of the nature of cacti to accomplish my own notion. The creation consists of eight piece of works which using drawing of the wood frame technique to achieve the objectives and to be presented to audiences.

Program of Visual Arts Education

Graduate School, Silpakorn University

Student's signature .....

Academic Year 2015

Thesis Advisors' signature 1. .... 2. ....

กิตติกรรมประกาศ

การสร้างสรรคผลงานวิทยานิพนธ์เรื่อง “แม่” ได้สำเร็จลุล่วงตาม วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และ ผลงานการสร้างสรรคมีประสิทธิภาพและเกิดคุณค่าในตัวเอง ก็ด้วยการสั่งสอน ชี้นะระบวนการทำงานในการสร้างสรรคผลงาน ด้วยการช่วยเหลืออย่างดียิ่ง ต้องขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์เกียรติคุณปรีชา เกาทอง ศาสตราจารย์เกียรติคุณพิชญ ศุภนิมิต รองศาสตราจารย์ปริญญา ดันติสุข และผู้ช่วยศาสตราจารย์วิรัญญา ดวงรัตน์ ที่ปรึกษาที่คอยให้การช่วยเหลือ เสนอ แนะนำ ทางข้อคิดเห็นต่าง ๆ ในการพัฒนาสร้างสรรคผลงาน และ อาจารย์ ดร. วิสูตร โพธิ์เงิน ที่ปรึกษา โครงการวิทยานิพนธ์ที่ให้ความรู้ แนวทางและคำแนะนำในการพัฒนา ปรับปรุงแก้ไข ขอกราบขอบพระคุณ

ขอขอบพระคุณอาจารย์คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ และคณาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ทุกท่าน ที่คอยช่วยเหลือชี้แนะ และให้คำสั่งสอนต่าง ๆ ทั้งในการเรียน และการสร้างสรรคผลงานตลอดมา คำแนะนำของอาจารย์ทุกท่านทำให้ข้าพเจ้ามีทัศนคติที่กว้างไกลขึ้น ขอกราบขอบพระคุณ

ขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดาผู้ให้กำเนิดและการสนับสนุนทุนการศึกษาในการศึกษาเล่าเรียนในครั้งนี้ อีกทั้งยังคอยส่งกำลังใจที่มีค่าให้เสมอมา ขอกราบขอบพระคุณ ทุก ๆ ท่านในทัศนศิลปศึกษาที่คอยช่วยเหลือและสนับสนุนตลอดมา

และสุดท้ายข้าพเจ้าขอขอบคุณตนเองที่มีความตั้งใจอดทนและใฝ่รู้ใฝ่เรียนจนสามารถสร้างผลงานวิทยานิพนธ์ได้บรรลุเป้าหมายอย่างสมบูรณ์ ทั้งนี้ข้าพเจ้าขอน้อมรำลึกพระคุณทั้งหลายไว้ในหัวใจตลอดไป

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญ.....	1
ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค์.....	3
สมมติฐานของการสร้างสรรค์.....	3
ขอบเขตการสร้างสรรค์.....	3
เนื้อหา.....	3
รูปแบบ.....	4
แหล่งข้อมูล.....	4
วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างสรรค์.....	4
เทคนิคและขนาด.....	5
ประโยชน์ที่ได้รับ.....	5
2 ข้อมูลเกี่ยวกับการสร้างสรรค์.....	6
นิยามของสัญลักษณ์.....	7
การนำธรรมชาติเป็นสัญลักษณ์ในการสื่อความหมายทางศิลปะ.....	8
อิทธิพลที่ได้จากประสบการณ์ของตนเอง.....	10
อิทธิพลที่ได้รับจากสังคม.....	13
อิทธิพลที่ได้รับจากผลงานศิลปกรรม.....	20
อิทธิพลที่ได้จากธรรมชาติ.....	27

บทที่	หน้า
3	วิธีดำเนินงานและขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์..... 42
	ขั้นตอนการศึกษาข้อมูล..... 42
	ขั้นตอนการประมวลความคิด..... 43
	ขั้นตอนในการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์..... 44
	ผลงานระยะก่อนวิทยานิพนธ์..... 47
4	วิเคราะห์ผลการดำเนินการสร้างสรรค์..... 54
	การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์..... 54
	ขั้นตอนในการสร้างสรรค์..... 55
	ปัญหาในการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์..... 56
5	อภิปรายและข้อเสนอแนะในการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์..... 79
	สรุปการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์..... 79
	อภิปรายในการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์..... 80
	ข้อเสนอแนะในการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์..... 81
	รายการอ้างอิง..... 82
	ประวัติผู้วิจัย..... 83

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ตารางเปรียบเทียบผลงานของศิลปินที่ได้รับอิทธิพล	41
2 สรุปลผลการวิเคราะห์ผลงานวิทยานิพนธ์	80

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 ยืนกอดลูกโคนต้นไม้	22
2 Maternité ราว ค.ศ.1890	23
3 Maternal Kiss ราว ค.ศ.1896	23
4 ภาพผลงานนิทรรศการ “แม่คุณค่าของบุคคลที่รัก”	24
5 exhibition “Noon Nom and Vessels”	26
6 exhibition “Noon Nom and Vessels”	27
7 ภาพแคคตัส กลุ่ม Pereskia.....	29
8 ภาพแคคตัส กลุ่ม Pereskia.....	30
9 ภาพแคคตัส กลุ่ม Pereskia.....	30
10 ภาพแคคตัส กลุ่ม Pereskia.....	31
11 ภาพแคคตัส กลุ่ม Opuntia.....	31
12 ภาพแคคตัส กลุ่ม Opuntia.....	32
13 ภาพแคคตัส กลุ่ม Cereus.....	33
14 ภาพแคคตัส กลุ่ม Cereus “Calymmanthium”	33
15 ภาพแคคตัส กลุ่ม Cereus “Echinocereus coccineus”	34
16 ภาพแคคตัส กลุ่ม Cereus “Echinocereus”	34
17 ภาพแคคตัส กลุ่ม Echinopsis	35
18 ภาพแคคตัส กลุ่ม Echinopsis	35
19 ภาพแคคตัส กลุ่ม Hylocereus	36
20 ภาพแคคตัส กลุ่ม Melocactus	36
21 ภาพแคคตัส กลุ่ม Melocactus	37
22 ภาพแคคตัส กลุ่ม Neopoteria	37
23 ภาพแคคตัส กลุ่ม Echinocactus.....	38

24	ภาพแคคตัส กลุ่ม Echinocactus	39
25	Coryphantha elephantidens	39
26	Coryphantha elephantidens	39
27	Escobaria.....	40
28	Escobaria.....	40
29	ภาพร่างลายเส้น ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 4	45
30	การลงสีตรงจุดเด่นของภาพ ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 4.....	46
31	คัตน้ำหนักรูปทรงให้ดูชัดเจนขึ้น ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 4.....	46
32	การแต่งเก็บ วาดรายละเอียดให้ทั่วทั้งภาพ ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 4.....	47
33	ผลงานระยะก่อนวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 1.....	48
34	ผลงานระยะก่อนวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 2.....	49
35	ผลงานระยะก่อนวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 3.....	50
36	ผลงานระยะก่อนวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 4.....	51
37	ผลงานระยะก่อนวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 5.....	52
38	ผลงานระยะก่อนวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 6.....	53
39	ภาพแสดงขั้นตอนการร่างภาพ ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 1.....	57
40	ภาพแสดงขั้นตอนการขึ้นรูป ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 1.....	57
41	ภาพแสดงขั้นตอนการขึ้นรูป ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 1.....	58
42	ภาพแสดงขั้นตอนการขึ้นรูป ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 1.....	58
43	ภาพแสดงขั้นตอนการขึ้นรูป ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 1.....	59
44	ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 1.....	59
45	ภาพแสดงขั้นตอนการร่างภาพ ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 2.....	60
46	ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 2.....	61
47	ภาพแสดงขั้นตอนการร่างภาพ ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 3.....	62
48	ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 3.....	63

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

ครอบครัวเป็นสถาบันทางสังคมขั้นพื้นฐานที่มีความสำคัญเป็นอันดับแรก และเก่าแก่ที่สุด หากจะกล่าวถึง “ครอบครัว” หลายคนคงต้องนึกถึง “พ่อ แม่ และลูก” ที่มีความผูกพันรักใคร่อยู่ร่วมกันในบ้าน แต่ในปัจจุบันสภาพสังคมและเศรษฐกิจได้เปลี่ยนแปลงไปส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ในครอบครัว ทำให้คนในบ้านมีเวลาให้กันและกันน้อยลง มีขนาดของครอบครัวเล็กลง และความอบอุ่นในครอบครัวน้อยลง มีแนวโน้มอัตราการหย่าร้างเพิ่มสูงขึ้น จากสถานการณ์ดังกล่าวสภาพครอบครัวอาจมีการสิ้นสุดหรือแตกสลายลงได้

ลักษณะ “ครอบครัวเลี้ยงเดี่ยว” เป็นรูปแบบหนึ่งของครอบครัวที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน อันหมายถึง ครอบครัวซึ่งอาจมีเพียงพ่อหรือแม่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งทำหน้าที่เลี้ยงดูลูกเป็นหลัก สาเหตุของการเป็นพ่อแม่เลี้ยงเดี่ยวอันดับ1ได้แก่ การหย่าร้าง รองลงมาคือ การเสียชีวิตของคู่สมรส ลักษณะครอบครัวที่มีเพียง “พ่ออยู่กับลูก” หรือ “แม่อยู่กับลูก” อาจนำมาซึ่งความเครียดหรือวิตกกังวลต่อความไม่มั่นคงและบทบาทใหม่ที่ต้องเป็นทั้งพ่อและแม่ในเวลาเดียวกัน ที่ต้องแบกรับภาระดูแลลูก และจัดการเรื่องต่าง ๆ เพียงลำพัง ปัญหาส่วนใหญ่ที่พ่อแม่เลี้ยงเดี่ยวต้องเผชิญคือ ปัญหาความสัมพันธ์กับลูก ปัญหาทางเศรษฐกิจ ปัญหาการมีรายได้น้อย และปัญหาสภาพคล่องทางการเงิน รวมถึงปัญหาการต้องใช้ชีวิตโดยลำพัง ยกตัวอย่างสภาพครอบครัวของผู้เขียน ซึ่งไม่ใช่ครอบครัวที่สมบูรณ์มากนัก เนื่องจากเป็นครอบครัวใหญ่ในรูปแบบของคนจีน มีปู่ ย่า ลุง ป้า น้า อา และลูกพี่ลูกน้องอาศัยอยู่ร่วมกันหลายคน จึงมีความผูกพันกับสภาพแวดล้อมแบบนี้มานาน จนอายุได้ 12 ขวบ เกิดวิกฤติในครอบครัวที่ไม่คาดคิดมาก่อนคือ ครอบครัวมีปัญหาพ่อแม่เกิดการหย่าร้าง ทำให้ต้องย้ายที่อยู่อาศัยโดยมีแม่เป็นเสาหลักของบ้าน เกิดสัมพันธภาพในครอบครัวระหว่างแม่ลูกน้อยลง ปัจจุบันผู้เขียนเติบโตและเริ่มเข้าใจความรู้สึกของการเลี้ยงลูกเพียงลำพังว่าเป็น

ภาระหน้าที่ที่ค่อนข้างหนักและต้องเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ เช่น ปัญหาทางการเงิน ปัญหาความเครียด และความทุกข์ ผู้เขียนรู้สึกชื่นชมและมองเห็นถึงความตั้งใจที่แม่คนหนึ่งจะทำให้ลูกได้แม่มีความพยายามในการทำหน้าที่นี้ให้ดีที่สุดเท่าที่ทำได้ และสามารถสร้างครอบครัวที่อบอุ่นและเข้มแข็งเองได้

แม่ ผู้เสียสละความสุขส่วนตนเพื่อลูก ๆ คอยดูแลเอาใจใส่และประคบประหงมลูกจนเติบโตใหญ่ ความรักของแม่ถือว่าเป็นความรักที่บริสุทธิ์ สังคมไทยมักพูดถึงแม่ในฐานะของผู้ที่รักลูกยิ่งชีวิตพร้อมจะทำทุกอย่าง แม้จะลำบากยากเข็ญเพื่อลูกของตนโดยไม่มีเงื่อนไข หากจะเปรียบแม่เสมือนต้นกระบองเพชรที่สามารถออกดอกสวยงามได้แม้จะอยู่ในพื้นที่แห้งแล้งเพียงใด ก็ยังสามารถยืนต้นได้ด้วยตัวของมันเอง สามารถสะท้อนให้เห็นถึงความสามารถของผู้เป็นแม่เลี้ยงเดี่ยวได้ในหลาย ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการปรับตัวเพื่ออยู่รอด เป็นทั้งแม่และพ่อหรือผู้นำในครอบครัวในเวลาเดียวกัน แต่ก็ยังสามารถเลี้ยงลูกให้เติบโต เบ่งบานสวยงามได้ทุก ๆ ดอก ปรับเปลี่ยนความเป็นอยู่ของตนเองเพื่อให้ลูกไม่ลำบากหรือรู้สึกขาดความรักจากพ่อ

ต้นตระกูลของแคคตัสเริ่มในช่วงปลายยุค Mesozoic และช่วงต้นของยุค Tertiary ซึ่งเป็นยุคที่พืชมีดอกมีการพัฒนาการมากที่สุดแต่เดิมนั้น แคคตัสมีลักษณะที่ไม่แตกต่างจากพืชชนิดอื่น ๆ มากนัก ยังคงมีใบที่แท้จริงและมีทรงต้นเหมือนกับพืชชนิดอื่น ๆ แต่เพราะต้องเผชิญกับอากาศที่มีสภาพเลวร้ายลงตลอดเวลา โดยเฉพาะในช่วงที่ปริมาณน้ำฝนลดลงและอากาศร้อนแห้งแล้งขึ้นนั้น มีผลกระทบต่อพืชในแถบอเมริกาใต้ที่ได้รับแสงอาทิตย์โดยตรง จึงต้องมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงตัวเองให้สามารถต้านทานต่อสภาพแวดล้อมเช่นนี้ได้ ด้วยการสะสมน้ำจำนวนมากไว้ที่ลำต้น ทำให้ลำต้นมีลักษณะอวบอ้วนและสั้นลง¹

จากที่กล่าว จึงเป็นแรงบันดาลใจให้ข้าพเจ้าสร้างสรรค์ ผลงานชุด “แม่” ซึ่งผลงานจะแสดงให้เห็นถึงการเปรียบเทียบคุณสมบัติของต้นกระบองเพชรและลักษณะของแม่เลี้ยงเดี่ยว

¹พฤษภะ ณ อุรุทยา, การปลูกแคคตัส (กรุงเทพฯ : พี พี เวิลด์ มีเดีย, 2546),15 – 16.

ความมุ่งมั่นและวัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค์

1. สร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่แสดงออกถึงความมุ่งมั่นความแข็งแกร่งของแม่เลี้ยงเดี่ยว
2. ศึกษาสัญลักษณ์ทางธรรมชาติเกี่ยวกับรูปทรงของต้นไม้ชนิดต่าง ๆ ที่สามารถสะท้อนถึงความมุ่งมั่นความแข็งแกร่งของแม่เลี้ยงเดี่ยว
3. ศึกษาเทคนิคกระบวนการวาดเส้น (Drawing) ที่ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ
4. ศึกษาและถ่ายทอดผลงานการวาดเส้น (Drawing) ที่มีเนื้อหา สอดคล้องกับความรู้สึก ความประทับใจในความทรงจำที่แสดงถึง ความมุ่งมั่นความแข็งแกร่งของแม่เลี้ยงเดี่ยว

สมมติฐานของการสร้างสรรค์

ผลงานที่สร้างสรรค์ขึ้น สามารถสะท้อนถึงผู้เป็น “แม่” ที่สามารถเลี้ยงลูกเพียงลำพัง เนื่องจากการหย่าร้างหรือเป็นหม้าย ทำให้มีผลกระทบและเกิดสภาพปัญหาทางด้านจิตใจ อารมณ์ และสังคม จนกระทั่งได้ฟันฝ่าอุปสรรคก้าวผ่านพ้นวิกฤติมาได้ นั่น จากการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรงของแม่เลี้ยงเดี่ยวที่ผ่านมานั้น มีความคิดและมุมมองที่เปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น มีความมุ่งมั่น ความแข็งแกร่งเพิ่มมากขึ้น ข้าพเจ้าจึงใช้เรื่องราวในชีวิตมานำเสนอ จะเป็นในรูปแบบของกระบองเพชร ออกดอก ที่มีลักษณะคล้ายกัน เพื่อสื่อถึงความแข็งแกร่งของแม่เลี้ยงเดี่ยวได้

ขอบเขตการสร้างสรรค์

ข้าพเจ้าต้องการนำเสนอผลงานศิลปะ ที่มีเนื้อหาที่เกี่ยวกับความมุ่งมั่นความแข็งแกร่งของแม่เลี้ยงเดี่ยว โดยใช้รูปทรงของต้นกระบองเพชร เป็นรูปทรงเด่นภายในภาพ ที่แสดงถึงความมุ่งมั่นความแข็งแกร่งของแม่เลี้ยงเดี่ยว ในลักษณะผลงานที่เหมือนจริง ที่ทำให้เกิดความรู้สึกถึงความมุ่งมั่นความแข็งแกร่งของแม่เลี้ยงเดี่ยวผ่านกระบวนการทำงานการวาดเส้น (Drawing)

เนื้อหา

แสดงเนื้อหาถึงความมุ่งมั่นความแข็งแกร่งของแม่เลี้ยงเดี่ยวในมุมมองของความสามารถของแม่ที่เลี้ยงลูกเองได้โดยลำพัง ทำให้เกิดความรู้สึกประทับใจโดยใช้รูปทรงจากธรรมชาติจากต้นกระบองเพชรที่สามารถออกดอกสีสดสวยงามให้ได้ชม นำมาจัดองค์ประกอบใหม่ ในการสร้างสรรค์ผลงานเพื่อแสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นความแข็งแกร่ง การปรับตัวเพื่อให้อยู่รอดของลำต้นและยังสามารถออกดอกที่สวยงามออกมาให้เห็นดังการเลี้ยงลูกของแม่เลี้ยงเดี่ยว

รูปแบบ

เป็นภาพ 2 มิติ กึ่งเหมือนจริง โดยใช้เทคนิคการวาดเส้น (Drawing) ของสีไม้ลงบนเฟรมไม้อัด มีการลงพื้นด้วยสีน้ำพลาสติกในการสร้างสรรค์ผลงาน เพื่อให้เกิดความรู้สึกถึงความเป็นเอกลักษณ์ของรูปแบบที่เอามาลดทอนรูปทรงใหม่ โดยใช้ของธรรมชาติ เพื่อถ่ายทอดความรู้สึกถึงความเรียบง่ายแต่ก็สามารถแสดงออกได้ซึ่งอารมณ์ความรู้สึกที่ข้าพเจ้าต้องการนำเสนอ

แหล่งข้อมูล

1. แหล่งข้อมูลภาคเอกสาร ได้แก่ หดสมุดมหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ หอดสมุดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. แหล่งข้อมูลภาคสนาม ได้แก่ สถานีเกษตรหลวงอ่างขาง สวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์

วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างสรรค์

วัสดุ

1. เฟรมไม้อัด
2. สมุดเก็ต
3. สีไม้

อุปกรณ์

1. อุปกรณ์ที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
  - 1.1 กล้องถ่ายรูป
  - 1.2 คอมพิวเตอร์

เทคนิคและขนาด

ข้าพเจ้ากำหนดรูปแบบการสร้างสรรคผลงานศิลปะทางภาพพิมพ์โดยเทคนิคการวาดเส้น (Drawing) ในลักษณะผลงานแบบ 2 มิติ ขนาดผลงาน 60 x 80 ซม. จำนวน 8 ชิ้น

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ได้พัฒนาแนวความคิด ทักษะด้านการสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์ ที่มีรูปแบบเฉพาะตน
2. ถ่ายทอดจินตนาการ และสร้างสรรค์เป็นผลงานทัศนศิลป์ได้ตามความมุ่งหมาย

บทที่ 2

ข้อมูลเกี่ยวกับสร้างสรรค์

ผลงานวิทยานิพนธ์ของชุด “แม่” จุดเริ่มต้นในการสร้างสรรค์ผลงานชุดนี้ได้มาประสบการณ์ในครอบครัวของตนเอง คนรอบข้าง สิ่งแวดล้อมสังคมในการดำเนินชีวิต และข่าวสารที่ได้รับรู้ จากความทรงจำที่ได้เผชิญทั้งด้านดีและไม่ดีเคล้ากันไป หล่อหลอมความคิด ความรู้สึก และความแข็งแกร่งผู้เป็น “แม่” จำนำเรื่องราวเกี่ยวกับธรรมชาติจากรูปทรงของต้นกระบองเพชรที่มีดอกสีสดสวยงาม มีความน่าสนใจและเกิดความงามทางศิลปะ จึงได้จำแนกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์ดังต่อไปนี้

1. นิยามของสัญลักษณ์
2. การนำธรรมชาติเป็นสัญลักษณ์ในการสื่อความหมายทางศิลปะ
3. อิทธิพลที่ได้จากประสบการณ์ของตนเอง
4. อิทธิพลที่ได้รับจากสังคม
5. อิทธิพลที่ได้รับจากผลงานศิลปกรรม
6. อิทธิพลที่ได้จากธรรมชาติ

1. นิยามของสัญลักษณ์

“สัญลักษณ์” หรือ เครื่องหมาย (Symbol) ความหมายโดยทั่วไปนั้นหมายถึง สิ่งที่ทำให้ ความหมายแทนของอีกสิ่งหนึ่ง และยังสามารถลงรายละเอียดเจาะลึกลงไปอีก ซึ่งมีความหมายว่า วัตถุต่าง ๆ ตัวอักษร รูปลักษณ์ หรือสีต่าง ๆ เพื่อใช้สื่อแนวคิดหรือความหมายเพื่อให้คนเข้าใจใน ลักษณะเดียวกัน ซึ่งอาจเป็นนามธรรมหรือรูปธรรมก็ได้ และในทางปรัชญามักนิยามความหมายของ สัญลักษณ์ว่า สัญลักษณ์สามารถนิยามทุกสรรพสิ่งที่มีในจักรวาลนี้

สัญลักษณ์สามารถช่วยให้การสื่อสารสะดวกมากยิ่งขึ้น โดยอาจจะแทนด้วยรูปภาพ การ ประดิษฐ์อักษร การใช้เสียง หรือท่าทางต่าง ๆ ซึ่งทำให้สื่อสารกันได้ระหว่างคนสองคนถึงแม้จะพูดคนละ ภาษากัน หากแต่ว่าขึ้นอยู่กับความสามารถในการสื่อสัญลักษณ์และ ความเข้าใจของผู้ส่งสารและรับ สารเป็นสำคัญ

และในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องใน โอกาสพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2555 ก็ยังให้คำนิยามของ “สัญลักษณ์” ในลักษณะเดียวกันอีกด้วย

ชลุด นิมเสมอ ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะ (ประติมากรรม) ประจำปี พ.ศ. 2541 ให้ ความหมายของ “สัญลักษณ์” ไว้ว่า เป็นสิ่งที่ใช้สื่อความหมายของอีกสิ่งหนึ่ง หรือการสื่อความหมาย ที่ใช้แทนในรูปของความคิด เช่น สันติภาพถูกแทนด้วยนาฬิกา สัญลักษณ์ของความกล้าหาญถูก แทนด้วยสิงโต การเพิ่มถูกแทนด้วยสัญลักษณ์ +³

ธีรยุทธ บุญมี อาจารย์ประจำคณะสังคมวิทยาและมนุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้กล่าวถึงสัญลักษณ์ในความหมายของ **เฟอร์ดินานด์ เดอร์ โซซูร์ (Ferdinand de Saussure)** นักภาษาศาสตร์ชาวสวิส โดยประเด็นที่เขานำเสนอนั้นให้ภาษาศาสตร์สนใจโลกภายนอก โซซูร์ เปรียบเทียบการตัดกระดาษไม่ว่าจะเป็นรูปร่างอะไรก็ล้วนมี 2 ด้านคือด้านหน้ากับด้านหลังเสมอ และภาษาเป็นเรื่องที่มีสิ่งที่เกี่ยวพันกันสองอย่างคือ ความคิดและเสียงเมื่อมีทั้งสองส่วนนี้ประกอบกัน จึงกลายเป็น สัญลักษณ์ โดยโซซูร์ได้แบ่งสัญลักษณ์ออกเป็น 2 ส่วนด้วยกัน โดยส่วนแรกคือ **ตัวหมาย (Signifier)** ส่วนหลังคือ **ความคิดที่ถูกหมาย (Signified)**

ตัวหมาย หมายถึง ผู้ทำให้เกิดหรือผู้ส่งเคราะห์ให้เกิด แทนแทนภาพและเสียงเล่น เช่น รูปภาพที่มองเห็นได้ เสียงที่ได้ยิน เป็นต้น

³ชลุด นิมเสมอ, **องค์ประกอบของศิลปะ**, พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช, 2539), 307.

ความคิดที่ถูกหมาย หมายถึง ความคิดที่อยู่ในใจจนเกิดขึ้นประกอปกันกับตัวหมายนั้น ใช้แทนความคิด เช่น ความคิด แมว หนู ไก่ เกิดขึ้นได้เมื่อมีตัวหมาย หรืออาจจะเกิดความคิดแล้วค่อยเกิด ความคิดที่ถูกหมายขึ้น สิ่งเหล่านี้เรียกว่า การสร้างความหมาย⁴

2. การนำธรรมชาติเป็นสัญลักษณ์ในการสื่อความหมายทางศิลปะ

การสร้างสรรคผลงานวิทยานิพนธ์ชุด “แม่” ข้าพเจ้าได้มีการนำรูปทรงของต้นไม้ของธรรมชาติในการสร้างสรรค์ ซึ่งนำมาสื่อความให้เกิดความหมาย เพื่อตอบสนองตามความรู้สึกที่ข้าพเจ้าจินตนาการ จึงมีการศึกษาความหมายของธรรมชาติและก็นำธรรมชาติมาใช้ในงานศิลปะดังต่อไปนี้

ธรรมชาติ ในความหมายอย่างกว้างสุด เทียบเท่ากับโลกธรรมชาติ โลกกายภาพ หรือโลกวัตถุ "ธรรมชาติ" หมายถึง ปรากฏการณ์ของโลกกายภาพ และยังหมายถึงชีวิตโดยรวม มีขนาดตั้งแต่เล็กกว่าอะตอมไปจนถึงจักรวาล

คำว่า ธรรมชาติ ใช้สำหรับบรรยายทุกสิ่งบน โลก ที่ไม่ได้ถูกสร้างโดยมนุษย์ อาทิเช่น มนุษย์ สัตว์ ภูเขาแม่น้ำ ต้นไม้ หรือฝน เป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติ. นักวิทยาศาสตร์เป็นผู้ที่ศึกษาการทำงานของธรรมชาติ ในหลายๆ ด้านแล้ว กล่าวได้ว่าธรรมชาติและมนุษย์มีหลายอย่างที่ขัดแย้งกัน บางคนมองธรรมชาติว่าเป็นเพียงทรัพยากรธรรมชาติที่เอามาเป็นประโยชน์ต่อ มนุษย์เท่านั้น มนุษย์ตัดต้นไม้เพื่อนำไม้ไปเป็นเชื้อเพลิงหรือนำไปสร้าง บ้าน หรือนำที่ดินไปทำสวน ปลูกผัก หรือสร้างรถ และโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งปล่อยควันเสีย โดยเฉพาะในเมือง หรือการที่มนุษย์จับปลาอย่างมากมายโดยฆ่าทั้งปลาและทำอันตรายต่อสัตว์อื่น ๆ ใต้น้ำ ในขณะที่บางคนเลือกที่จะไม่ทำร้ายธรรมชาติ เพราะพวกเขาารู้สึกว่าธรรมชาติมีความจำเป็นต่อพวกเขา พวกเขาจึงพยายามทำสิ่งที่ไม่ดีผลกระทบต่อธรรมชาติ โดยเฉพาะในเมืองใหญ่ที่มีผู้คนมากมาย ปัญหาธรรมชาติจึงเป็นปัญหาที่ร้ายแรง และกลายเป็นเรื่องการเมืองไปเสียแล้ว มีบางคนคิดว่าอนาคตนี้มนุษย์จะไม่ต้องการธรรมชาติ และฉลาดพอที่จะสร้างสิ่งต่าง ๆ ทดแทนธรรมชาติได้ แต่อันที่จริงแล้ว มนุษย์เองก็เกิดจากธรรมชาติและธรรมชาติก็สร้างมนุษย์ มนุษย์เป็นสัตว์ชนิดเดียวที่มีสมองอันชาญฉลาด มีความสามารถที่จะปกป้องธรรมชาติจากอันตราย และช่วยเหลือสิ่งมีชีวิตชนิดอื่นได้ หากธรรมชาติเสื่อมโทรมลงไป มนุษย์อาจจะต้องอยู่อย่างลำบากมากขึ้น นี่จึงเป็นเหตุผลที่เราควรที่จะดูแลรักษาธรรมชาติ ธรรมชาติ

⁴ ธีรยุทธ บุญมี, การปฏิวัติสัญลักษณ์ของไซซูร์เส้นทางสู่โพสโมเดิร์นนิสม์, (กรุงเทพฯ: วิชา, 2551), 65.

สามารถแสดงให้เห็นว่าจะทำอะไรต่าง ๆ ได้อย่างไร และมนุษยศึกษาระบบชาติ เพื่อที่จะเข้าใจ และแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง

ธรรมชาติในอีกความหมายหนึ่งคือ สิ่งที่มีมนุษย์กระทำขึ้นโดยไม่รู้ตัวแล้วมนุษย์อีกคนหนึ่งแอบมองโดยไม่ได้ ตั้งใจหรือตั้งใจ เช่น ธรรมชาติของคนทีโกรธจัดจะเป็นอีกแบบกับคนที่อารมณ์ดีซึ่งคนที่อารมณ์ดีจะ หน้าดูกว่าคนที่อารมณ์โกรธหรืออารมณ์ไม่ดี⁵

อาจารย์ยงยุทธ จรรย์รักษ์ ได้ให้ความหมายของธรรมชาติว่า ธรรมชาติประกอบไปด้วย 2 คำ นั่นคือ ธรรมะ กับ ชาติ ธรรมะ คือความจริง คือสิ่งที่ปรากฏจับต้องได้ รับรู้ได้ อย่างที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านทรงตรัสรู้ และนำมาสั่งสอนพวกเรา ก็คือ การรู้ซึ่งความจริง ก็คือ ธรรมะ ส่วน ชาติคือ การเกิด ซึ่งเป็นวัฏจักร เมื่อมีเกิดก็ต้องมีดับ มีตาย ไปไม่ก็ต้องร่วงนั่นคือวัฏจักร ดังนั้น ธรรมชาติก็คือ วิถีหรือวัฏจักรของความจริงที่เกิดขึ้น

เกษม จันทรแก้ว (2541, หน้า 138) ให้ความหมายของทรัพยากรธรรมชาติ (natural resources) ว่าหมายถึง “สิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่ตามธรรมชาติ และให้ประโยชน์ต่อมนุษย์ไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง”

ชัยศรี ธาราสวัสดิ์พิพัฒน์ (2548, หน้า 92) ให้ความหมายของทรัพยากรธรรมชาติ ว่า หมายถึง “สิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ มีประโยชน์สามารถสนองความต้องการของมนุษย์ได้ หรือมนุษย์สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ เช่น บรรยากาศ ดิน น้ำ ป่าไม้ ทุ่งหญ้า สัตว์ป่า แร่ธาตุ พลังงาน รวมทั้งกำลังจากมนุษย์ด้วย”

จากความหมายที่กล่าวมา สรุปได้ว่าทรัพยากรธรรมชาติ เป็นส่วนหนึ่งของสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติโดยที่มนุษย์ไม่ได้สร้างขึ้น และมีประโยชน์ต่อมนุษย์”

ชูลุด นิมเสมอ ศิลปินแห่งชาติ สาขาทัศนศิลป์ประติมากรรมประจำปี พ.ศ. 2541 ได้กล่าวถึงการสร้างสรรค์ คือ การสร้างสัญลักษณ์ขึ้นเพื่อสื่อความหมาย เป็นที่เข้าใจกันอยู่แล้วที่เราใช้สัญลักษณ์ในชีวิตประจำวัน แต่ในทางศิลปะนั้นสัญลักษณ์เป็นการสื่อความหมายจากจิตใจที่อยู่ลึกจึงต้องใช้สัญลักษณ์ที่สร้างขึ้น เพื่อสื่อความหมาย เช่น รูปต้นไม้ในงานศิลปะแบบรูปธรรมนั้นถือเป็นสัญลักษณ์ เพราะศิลปินเขียนรูปต้นไม้ไม่ใช่เพื่อแสดงถึงต้นไม้จริง แต่ว่าจะใช้มันเป็นสัญลักษณ์เพื่อสื่ออารมณ์หรือความคิดของศิลปินท่านนั้น ๆ สัญลักษณ์ในงานศิลปะจึงเป็นสัญลักษณ์ที่เกิดขึ้นใหม่ และเป็นสัญลักษณ์ส่วนตัวของศิลปินเอง⁶

⁵ ความหมายของธรรมชาติ, เข้าถึงเมื่อ 3 มกราคม 2558. เข้าถึงได้จาก

<https://www.gotoknow.org/posts/209896>

⁶ ชูลุด นิมเสมอ, องค์ประกอบของศิลปะ, 307 – 308.

ทัศนธาตุของวัสดุที่นำมาใช้สร้างสรรค์ผลงานศิลปะนั้นจะมีความหมายที่เกิดขึ้นเป็นอย่างไร นั้นก็อยู่กับผู้สร้างเป็นสำคัญว่าต้องการให้วัสดุที่นำมาสื่อสารนั้นต้องการให้สื่อสารว่าเป็นแบบไหน ซึ่งอาจจะสื่ออารมณ์หรือหรือความหมายสามารถโดยแบ่งได้ 2 แบบ คือ

1. ความหมายโดยตรง หมายถึง ผลงานที่สร้างความรู้สึกรู้สึกให้ผู้ชมได้ด้วยทัศนธาตุทางศิลปะ เมื่อชมผลงานแล้วก็สามารถรับรู้ ได้ถึงอารมณ์สื่อออกมาได้ทันทีไม่ว่าจะเป็นความรู้สึก หรือเคลื่อนไหว ได้ เป็นต้น

2. ความหมายแฝง หมายถึง ผลงานที่ผู้สร้างไม่ได้กล่าวโดยตรงว่ามีความหมายว่าอย่างไร แต่ได้ซ่อนบางสิ่งบางอย่างไว้ในผลงานซึ่งสัญลักษณ์จึงมีความเกี่ยวข้องกันกับวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ทั้งสังคม⁷

ในเรื่องของการเลือกใช้ธรรมชาติในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะของข้าพเจ้านั้นมีความเกี่ยวข้องกับสภาพชีวิตความเป็นอยู่และประสบการณ์ที่ผ่านมา ทั้งอารมณ์ ความรู้สึก สิ่งแวดล้อม คนรอบข้าง สภาพสังคม รวมไปถึงวิถีในการดำเนินชีวิต วัสดุที่นำมาใช้สร้างสรรค์คือ ต้นกระบองเพชรที่ออกดอกสีสด

ต้นกระบองเพชร สื่อความหมายถึง แม่เลี้ยงเดี่ยว เพราะจากคุณสมบัติของต้นกระบองเพชรที่สามารถยืนต้นได้ในทะเลทรายโดยไม่มีน้ำหล่อเลี้ยง มีการปรับตัวเพื่อความอยู่รอดของลำต้น และยังสามารถออกดอกสีสดสวยงามให้ได้เห็นกัน ความคงทน ความแข็งแกร่งของกระบองเพชร เปรียบเสมือนแม่ที่สามารถเลี้ยงลูกโดยลำพัง มีความอดทนต่อผลกระทบจากสิ่งต่าง ๆ แล้วยังสามารถดำรงชีวิตต่อไปอย่างมีความสุขได้

3. อิทธิพลที่ได้จากประสบการณ์ของตนเอง

ประสบการณ์ในครอบครัวและคนรอบข้าง

จากประสบการณ์ด้านครอบครัวประสบปัญหาความขัดแย้งในครอบครัว ซึ่งบิดาและมารดา จึงตัดสินใจหย่าร้างกัน ทำให้มารดาของข้าพเจ้าต้องหาที่อยู่ใหม่ ข้าพเจ้า พี่ชายและน้องชายตามมารดาอยู่ด้วย เพราะความผูกพันในการเลี้ยงดูมารดาเป็นผู้เลี้ยงดูข้าพเจ้ามาโดยตลอด มารดาต้องใช้ความอดทนเป็นอย่างมากเพื่อที่จะประคับประคองให้ครัวครัวยังคงเป็นครอบครัว มารดาเป็นผู้ที่รับภาระทั้งด้านการเงิน งานบ้าน และการดูแลลูกๆ ซึ่งเป็นภาระหน้าที่หนักสำหรับผู้หญิงคนหนึ่งที่ต้องดูแลทั้งภายในและภายนอกบ้าน

⁷ เรื่องเดียวกัน, 104.

ดังนั้นมารดาหรือแม่เลี้ยงเดี่ยวในความหมายโดยส่วนตัวนั้นอาจจะหมายถึงความสุขที่ได้อยู่ร่วมกัน ความทุกข์ที่ได้ฝ่าฟันมาด้วยกัน ความแข็งแกร่งอดทนที่แฝงไปด้วยความอ่อนโยน และความเป็นทุกสิ่งทุกอย่างที่ครอบครัวจะพึงจะมีได้ ด้วยเหตุผลเหล่านี้ จึงทำให้ข้าพเจ้าเกิดความเห็นใจและเห็นคุณค่าต่อบทบาทของแม่เลี้ยงเดี่ยว

และ ข้าพเจ้าก็มีคนรู้จักหลากหลายคนที่อาศัยอยู่กับแม่เลี้ยงเดี่ยวที่ต้องทำงานนอกบ้านและก็ยังมิหน้าที่ภายในบ้านอยู่ไม่ห่าง ได้มีประเด็นถกกันเรื่องส่วนตัวที่เกิดขึ้นต่องานที่ได้รับมอบหมายนั้น คือการทำงานบ้าน และเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับประสบการณ์อันแสนเจ็บปวด เป็นแรงบันดาลใจอีกประการหนึ่งต่อการสรรค์สร้างงานศิลป์ของข้าพเจ้า

จากเรื่องราวที่ข้าพเจ้าได้นำมาบอกกล่าว ไม่ว่าจะเป็นเรื่องราวของมารดา เรื่องราวของคนรอบข้างนั้น จากการเลี้ยงลูกเพียงลำพังเป็นภาระหน้าที่ที่ค่อนข้างหนักและอาจพบปัญหา แต่การเป็นแม่เลี้ยงเดี่ยวก็มีข้อดี คือ สามารถตัดสินใจได้อย่างอิสระโดยไม่ต้องปรึกษาหรือทะเลาะกับคู่ครอง และยังเพิ่มโอกาสพูดคุยได้ใกล้ชิดและมีกิจกรรมร่วมกันกับบุตร และยิ่งไปกว่านั้นคือ ลูกที่อยู่กับแม่เลี้ยงเดี่ยวจะมีการฝึกทักษะในเรื่องการทำงาน มีความรับผิดชอบ และการดูแลตัวเองที่ดี ดังนั้น การเป็นแม่หรือพ่อเลี้ยงเดี่ยวนั้นก็ไม่ได้เป็นปัญหาเสมอไป แต่ถ้าสามารถสร้างครอบครัวที่เข้มแข็งและมีความอบอุ่นได้ได้ ซึ่งครอบครัวเลี้ยงเดี่ยวที่ประสบความสำเร็จจะเป็นผู้ที่มีลักษณะดังนี้

ยอมรับว่าต้องเลี้ยงดูลูกด้วยตัวเองตามลำพัง ทำหน้าที่ให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้

ให้ความสำคัญกับการเป็นแม่ให้มาเป็นอันดับที่หนึ่ง

ไม่ตามใจลูกมากเกินไป ไม่บังคับขู่เข็ญลูกตนเอง

รับฟังความคิดเห็น ให้ความสำคัญต่ออารมณ์ และความรู้สึก

มีความตระหนักแก่การดูแลตนเองให้ดีด้วย

มีการรักษาแบบแผนครอบครัวให้เป็นระเบียบ

ไม่ใช่จ่ายฟุ่มเฟือย มีการบริหารจัดการด้านการเงินให้แก่ครอบครัวอย่างไม่ขาดตกบกพร่อง

สามารถจัดสรรปันส่วนแบ่งเวลาทำกิจกรรมกับครอบครัวอยู่เสมอ

การเลี้ยงดูบุตรเพียงลำพัง แม่เลี้ยงเดี่ยวจึงควรปฏิบัติดังนี้

1. พูดความจริงกับลูก

แม่หรือพ่อเลี้ยงเดี่ยวไม่อย่าอยากให้บุตรเสียใจบางคนอาจมีการปิดบังความจริงที่เกี่ยวข้องกับสาเหตุของการเลิกรา หนักกว่านั้นคือการโกหกลูกว่า พ่อไปทำงานไกล หรือแม่ของลูกมีภาระงานที่หนักมาก

จึงไม่มีเวลามาพบลูก แต่แท้ที่จริงแล้วเด็กสามารถรับรู้เรื่องราวได้ดีกว่าที่คิด ดังนั้นจึงไม่ควรโกหกลูก และอธิบายความจริงให้ลูกเข้าใจโดยไม่ว่ากล่าวตำหนิว่าคนใดคนหนึ่ง

2.บอกให้ลูกรู้ว่าไม่ใช่ความผิดของลูก

เมื่อแม่และพ่อไม่ได้อาศัยอยู่ร่วมกันมันเป็นเรื่องปกติที่ลูกจะรู้สึกไม่มีความสุข สับสนหรือโกรธ และเด็กอาจคิดว่าตัวเขาเองนั้นเป็นสาเหตุของการแยกทางกัน ดังนั้นแม่และพ่อควรอธิบายให้ลูกได้เข้าใจว่าสิ่งที่เกิดขึ้นนั้นเกิดจากการตัดสินใจระหว่างแม่และพ่อไม่ได้เกิดจากสิ่งที่ลูกทำ

3.เป็นผู้ฟังที่ดี

บุตรที่ต้องใช้ชีวิตร่วมกับแม่หรือพ่อเพียงลำพังย่อมมีภาวะงุนงงสงสัย ข้องใจเกี่ยวกับสาเหตุการแยกทางของบิดาและมารดา จึงมีคำถามมากมายในใจเกี่ยวกับเรื่องราวที่เกิดขึ้น แม่และพ่อเลี้ยงเดี่ยวที่ดีนั้น ควรเปิดใจให้ลูกได้ซักถาม และพยายามรับฟังสิ่งที่ความในใจที่ลูกได้สื่อออกมา เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ต่อกันและกัน

4.สร้างความมั่นใจให้แก่ลูก

เด็กที่มีชีวิตอยู่ในครอบครัวเลี้ยงเดี่ยวอาจจะมีชีวิตที่วิตกกังวลกับชีวิตความเป็นอยู่ว่าจะแย่ง เช่น ที่อยู่อาศัย อาหาร การศึกษา และความปลอดภัย ดังนั้น แม่และพ่อจึงควรสร้างความมั่นใจให้แก่ลูกว่าได้รับมือเรื่องเหล่านั้นไว้แล้วและรวมไปถึงมอบความรักให้แก่ลูกให้เด็กได้มีความมั่นใจว่าชีวิตจะดำเนินไปได้

5.กำหนดขอบเขตระหว่างคุณกับลูกอย่างเหมาะสม

นอกจากเรื่องการดูแลบุตรนั้น แม่และพ่อก็มีความต้องการความเป็นส่วนตัว ต้องการอยู่อย่างสงบบ้าง ดังนั้น จึงควรอธิบายให้ลูกได้เข้าใจถึงขอบเขตว่าด้วยช่วงเวลาด้วยว่า เวลาไหนที่แม่และพ่อต้องการความเป็นส่วนตัว

6.ค้นหาความช่วยเหลือ

บางครั้งอาจจะเกิดความอึดอัดใจ หรือไม่แน่ใจขึ้นกับคุณ คุณควรหาคนเพื่อน หรืออาจจะป็นญาติ หรือคนรู้จักที่พร้อมจะรับฟัง ช่วยเหลือหรือสนับสนุน เพื่อคุณจะได้สบายใจ การมีผู้ที่เข้าใจปัญหาและรับฟังเราจะช่วยป้องกันไม่ให้คุณไประบายอารมณ์ใส่ลูกของคุณ และยังช่วยให้มีความอดทนต่อปัญหาต่าง ๆ ของคุณกับลูกได้ดียิ่งขึ้น

7. พักผ่อนและผ่อนคลาย

การเป็นแม่หรือพ่อเลี้ยงเดี่ยวมีภาระหน้าที่มากมายทุ่มเทให้กับสิ่งอื่น ๆ มากมายจนอาจจะลืมนึกถึงตนเอง ก็ควรจัดสรรเวลาว่างเพื่อหยุดพักสำหรับกิจกรรมที่ชอบบ้างในบางครั้ง เพื่อเป็นการผ่อนคลายจากความเครียด และเหนื่อยล้า และเป็นการเติมกำลังกายและกำลังใจในการทำหน้าที่ได้อย่างเต็มที่

ถึงแม้ว่าครอบครัวเลี้ยงเดี่ยวจะขาดแม่หรือพ่อคนใดคนหนึ่ง แต่ครอบครัวเหล่านี้ก็สามารถทำให้ครอบครัวตนเองอบอุ่นได้ไม่แตกต่างกัน โดยที่ให้ความรักที่มีต่อบุตรนั้นมาเป็นแรงขับเคลื่อนในการสร้างครอบครัว ทำหน้าที่ของตนให้ดีที่สุด ครอบครัวก็จะมีคุณภาพได้เฉกเช่นเดียวกัน

4. อิทธิพลที่ได้รับจากสังคม

ครอบครัวเลี้ยงเดี่ยว หมายถึงครอบครัวที่มีเพียงแม่หรือพ่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งทำหน้าที่เลี้ยงดูลูกเป็นหลัก ประชากรเด็กและเยาวชนไทยอายุสิบเอ็ดถึงยี่สิบสี่ปี อยู่ในครอบครัวเลี้ยงเดี่ยวมากกว่า 2,500,000 ครอบครัว สาเหตุหลักของการเป็นพ่อแม่เลี้ยงเดี่ยวอันดับหนึ่ง นั้นคือ การหย่าร้าง รองลงมา คือ การเสียชีวิตของคู่สมรส มูลนิธิเครือข่ายครอบครัวร่วมกับมหาเถรสมาคม พ.ศ. 2552 กล่าวว่าลักษณะครอบครัวที่มีสองลักษณะ คือ “ลูกอยู่กับแม่” หรือ “ลูกอยู่กับพ่อ” มีความเป็นไปได้ที่จะเกิดความวิตกกังวลต่อความไม่มั่นคงและหน้าที่ใหม่ที่ต้องรับภาระเป็นทั้งแม่และพ่อในคราวเดียวกัน ต้องดูแลลูก จัดการกับทุกสิ่ง ด้วยตัวคนเดียว โดยปัญหาส่วนใหญ่ที่ต้องเจอ คือ ปัญหาอันมาจากความสัมพันธ์กับบุตร ปัญหาทางเศรษฐกิจ หน้าที่การงานและรายได้

เกิดคำถาม ทำไมแม่เลี้ยงเดี่ยวมันเยอะแบบนี้? แน่นอนว่ามีพ่อมากมายที่เลี้ยงลูกด้วยตัวเองคนเดียวเช่นกัน เช่น พ่อของฉันทเองก็เลี้ยงฉันทโดยได้รับความช่วยเหลือจากแม่ฉันทเพียงเล็กน้อยเท่านั้น หลังจากค้นคว้าอะไรมานิด ๆ หน่อย ๆ ฉันทค้นพบว่า จากข้อมูลของสำนักงานสำมะโนประชากร สหรัฐอเมริกา มีเด็ก 21.8 ล้านคนในสหรัฐอเมริกาที่อยู่อาศัยในครอบครัวที่มีแต่ผู้ปกครองเลี้ยงเดี่ยว และ 84% ของเด็ก ๆ เหล่านี้ได้รับการเลี้ยงดูโดยแม่เพียงคนเดียว ส่วน 16% ที่เหลือได้รับการเลี้ยงดูโดยพ่อ เหตุผลสำหรับปรากฏการณ์นี้คืออะไร? แม่เลี้ยงลูกได้ดีกว่าพ่ออย่างนั้นหรือ? หรือว่าพ่อทำหน้าที่นี้ได้ไม่ดี? หรือว่าศาลให้สิทธิการเลี้ยงดูกับแม่มากกว่า? หรือว่าพ่อไม่ค่อยใส่ใจเรื่องนี้เท่าใดนัก? หลังจากค้นคว้ามากขึ้นฉันทก็ได้ค้นพบเหตุผลต่าง ๆ ต่อไปนี้เป็นข้อสรุปว่าทำไมแม่ถึงมีโอกาสเลี้ยงลูกเองคนเดียวมากกว่าพ่อถึงห้าเท่า

ฉันทเริ่มต้นด้วยทฤษฎีส่วนตัวของฉันทเองว่า พ่อมีความผูกพันตามธรรมชาติกับลูกน้อยกว่าแม่แม่มีความผูกพันมากกว่าเนื่องจากการตั้งครรภ์ ส่วนพ่อต้องมาสร้างความผูกพันนั่นเองอีกที ฉันทลองกดค้นหาข้อมูลง่าย ๆ ในอินเทอร์เน็ตโดยพิมพ์ลงไปว่า ความผูกพันของพ่อกับลูก หน้าแรกของผลการ

ค้นหาที่ได้จะมีแต่คำแนะนำ เคล็ดลับ และตัวอย่างว่าพ่อจะสามารถสร้างความผูกพันกับลูกได้อย่างไรบ้าง แต่เมื่อฉันลองเปลี่ยนคำค้นหา จากคำว่า “พ่อ” เป็นคำว่า “แม่” ดูแล้วฉันก็ได้ผลลัพธ์ที่ต่างกันออกไป หน้าแรกของผลการค้นหาจะมีเรื่องความผูกพันของแม่กับลูกตามธรรมชาติด้วย ดังนั้นเมื่อวัดเอาจากผลการค้นคว้าในอินเทอร์เน็ตของฉันแล้ว ดูเหมือนว่าพ่อต้องสร้างความผูกพันกับลูกในขณะที่แม่มีความผูกพันกับลูกอยู่แล้วตามธรรมชาติ

บทสรุปที่ชัดเจนที่สุดต่อคำถามที่ว่าทำไมผู้ชายจึงมีความผูกพันกับลูกน้อยกว่า (ดังนั้นจึงมีโอกาสน้อยกว่าที่จะเลี้ยงดูลูกตามลำพัง) คงเป็นเพราะแม่ได้แต้มต่อจากการตั้งท้องนานเก้าเดือนในช่วงระหว่างการตั้งครรภ์ ผู้หญิงก็เริ่มเสียสละ ให้ความอบอุ่น และสร้างความสัมพันธ์กับลูกในท้องสำหรับพ่อแล้ว ช่วงเก้าเดือนนี้เป็นเวลาที่พ่อใช้ไปกับการให้ความสำคัญที่แม่ และสังเกตความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัวผู้หญิงคนที่เขารัก พ่อบางคนอาจจะไม่ได้สนใจในเรื่องนั้นเลยก็ได้ ดังนั้นแม่จึงมีแต้มต่อเหนือกว่าในเรื่องของการสร้างความสัมพันธ์กับลูก แหม ก็ลูกอยู่ในท้องนี่ละ จะไม่ให้ไม่มี ความผูกพันได้อย่างไรกันล่ะ? แต่อย่างไรก็ตามเราไม่อาจสันนิษฐานได้ว่าการตั้งครรภ์เพียงอย่างเดียวเป็นตัวบ่งชี้เรื่องความสัมพันธ์ไปได้เสียหมด เพราะยังมีเรื่องการรับเด็กมาเลี้ยงที่มีบทบาทในเรื่อง ประสบการณ์การสร้างความสัมพันธ์อยู่เหมือนกัน

ส่วนที่ดีที่สุดในการเป็นพ่อหรือแม่ที่ต้องเลี้ยงลูกโดยลำพังนั่นคือ เวลาที่คุณได้ให้กับลูกของคุณ ตอนที่ลูกเพิ่งเกิดใหม่ลูกจะต้องการคุณให้ทำทุกสิ่งให้กับเขา คุณต้องตื่นกลางดึกเพื่อมาให้นมหรือเปลี่ยนผ้าอ้อม หรือกอดลูกเพื่อให้ลูกอุ่น และแน่นอน เวลาที่เรานอนด้วยกันและตอนที่ฉันให้นมลูก ตอนที่ฉันดูแลเขาอย่างใกล้ชิดมันทำให้สายใยระหว่างฉันกับลูกเกิดขึ้นได้ง่ายมาก แต่ตอนที่ยากสำหรับความสัมพันธ์อันแน่นแฟ้นนี้ คือการที่ต้องย้ายเขาไปอยู่ในห้องนอนของตัวเอง

ตอนที่น้องตันเกิดใหม่ ๆ ฉันอาศัยอยู่กับพ่อแม่ และเราโชคดีมากที่มีพ่อแม่ฉันคอยดูแล และแม่ของฉันปลื้มใจมากที่ได้มีเวลาดูแลหลานชายคนแรก ฉันคิดว่าเมื่อคนในวัยนั้นห่างหายจากการใกล้ชิดเด็กเป็นเวลานาน พวกเขาอยากจะช่วยคุณอย่างมากและให้คำแนะนำต่าง ๆ ในการเลี้ยงเด็ก

สมชาย ปรีชาศิลปกุล แม่เลี้ยงเดี่ยวโดดเดี่ยว ได้ “กล่าวเฉพาะในสังคมไทย สภาวะของแม่เลี้ยงเดี่ยวตกอยู่ในลักษณะที่เป็น “แม่เลี้ยงเดี่ยวโดดเดี่ยว” อันมีความหมายว่าทางฝ่ายหญิงต้องรับแบกรับภาระรับผิดชอบไว้บนบ่าสองข้างของตนโดยทางฝ่ายชายแทบจะไม่ต้องมีความรับผิดชอบใด ๆ หรือหากจะมีอยู่ก็เบาบางมาก”

ดาราชายและหญิงซึ่งตกกลายเป็นชาวครีโกรมในห้วงเวลาหลายเดือนที่ผ่านมา ก็ค่อย ๆ เจียบหายไประหว่างความสนใจของสื่อมวลชนและสังคม คำถามซึ่งเคยเป็นที่สนใจกันทั่วทั้งเมืองว่าดารา

ชายเป็นพ่อของเด็กที่เกิดกับฝ่ายหญิงหรือไม่ ก็ไม่สามารถได้รับคำตอบอย่างชัดเจนเมื่อทางฝ่ายหญิงประกาศว่าจะไม่มีการตรวจดีเอ็นเอ

เมื่อความแรงของข่าวลุดลงและเลือนหายไปอย่างรวดเร็วอย่างไม่น่าเชื่อ สิ่งที่เหลืออยู่ก็คือความเป็นจริงว่าดาราทองต้องดำเนินชีวิตต่อไปพร้อมกับลูกน้อยด้วยตนเอง สภาวะของครอบครัวที่ไม่ได้เป็นตามอุดมคติของคนจำนวนมากอันหมายถึงการมีพ่อ แม่และลูกเป็นโซ่ของคล้องใจ แต่กลายเป็นชีวิตแบบที่เรียกว่า “ครอบครัวเลี้ยงเดี่ยว” อันหมายถึงครอบครัวซึ่งอาจมีเพียงพ่อหรือแม่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งทำหน้าที่เลี้ยงดูบุตรเป็นหลัก คือความเป็นจริงที่ต้องยอมรับ

ไม่ใช่เพียงเฉพาะดาราทองคนนี้นั่นเอง ลักษณะของครอบครัวไทยในปัจจุบันมีความเปลี่ยนแปลงและมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น ครอบครัวขยายอันประกอบด้วยสมาชิกหลายรุ่นดำรงอยู่ร่วมกันได้ลดจำนวนลง นอกจากนี้อัตราการหย่าร้างหรือแยกกันอยู่ระหว่างสามีภรรยาในสังคมไทยก็เพิ่มสูงขึ้นเป็นผลให้เกิดสภาวะแบบที่เรียกว่าครอบครัวเลี้ยงเดี่ยว

ซึ่งภายหลังการหย่าร้างหรือแยกทางระหว่างคู่สมรสพบว่าจำนวนไม่น้อยบุตรได้ตกเป็นภาระความรับผิดชอบของทางฝ่ายหญิงในการเลี้ยงดูบุตร สภาพของครอบครัวที่มีฝ่ายหญิงเป็นผู้รับภาระเลี้ยงดูบุตรโดยลำพังหรือเรียกว่าครอบครัวแบบ “แม่เลี้ยงเดี่ยว” (Single Mom) นับเป็นปรากฏการณ์ที่เป็นความเปลี่ยนแปลงสำคัญสำหรับสังคมไทย

การเลี้ยงดูบุตรโดยแม่เลี้ยงเดี่ยวนับเป็นการสร้างภาระความยากลำบากในการดำรงชีวิตให้แก่ทางฝ่ายหญิงเป็นอย่างมาก การต้องเลี้ยงดูเด็กนับตั้งแต่แรกเกิดจนกระทั่งรู้ความและสามารถมีชีวิตบนลำแข้งของตัวเองได้มิใช่เรื่องที่กระทำได้ง่าย เพียงสองมือ สองแขน หนึ่งหัวใจ อาจไม่สามารถรับภาระเหล่านี้ไว้ได้โดยลำพัง แม้สองมือแม่นี้จะเข้มแข็งและเด็ดเดี่ยวเพียงไรก็ตาม แต่จำเป็นต้องมีสายใยความรับผิดชอบอื่นเข้ามาเอื้อให้แม่เลี้ยงเดี่ยวสามารถอุ้มลูกของตนได้อย่างอบอุ่น

กล่าวเฉพาะในสังคมไทย สภาวะของแม่เลี้ยงเดี่ยวยกอยู่ในลักษณะที่เป็น “แม่เลี้ยงเดี่ยวโดดเดี่ยว” อันมีความหมายว่าทางฝ่ายหญิงต้องรับแบกรับภาระรับผิดชอบไว้บนบ่าสองข้างของตนโดยทางฝ่ายชายแทบจะไม่ต้องมีความรับผิดชอบใด ๆ หรือหากจะมีอยู่ก็เบาบางมาก มีตัวอย่างที่อาจพบเห็นได้จากคนใกล้ตัว ญาติพี่น้อง กระทั่งในสื่อมวลชนว่าเมื่อบุตรถูกทิ้งให้อยู่กับฝ่ายหญิงแล้วส่วนใหญ่ฝ่ายชายก็มักจะหายไปจากชีวิตของแม่เลี้ยงเดี่ยว ซึ่งอาจเป็นไปในรูปแบบของการค่อยๆ หลบหน้าหลบตาหรือบางครั้งก็เป็นที่ไปในแบบทันทีทันควัน

บางคนอาจมองความไร้ความรับผิดชอบของทางฝ่ายชายต่อบุตรในกรณีแม่เลี้ยงเดี่ยวว่าเป็นเพราะสันดานของชายไทยว่าเป็นพวกปราศจากความรับผิดชอบ เป็นพวก “ไขแล้วทิ้ง” หรืออาจไป

ไกลกว่านั้นด้วยความเชื่อว่าเป็นสันดานหรือธรรมชาติ (nature) ของชาย ดังจะเห็นได้ว่าไม่ใช่เพียงเฉพาะชายไทยเท่านั้นที่มีพฤติกรรมเช่นว่า ชาวคราวของเคอโงะเด็กไทยที่ตามหาพ่อชาวญี่ปุ่นจนเป็นชาวโด่งดัง[1] ก็นับเป็นตัวอย่างในการไขแล้วทิ้งของฝ่ายชายแบบไม่เลือกเชื้อชาติได้

จะเป็นเพราะสันดานของชายไทยหรือของชายหรือไม่ก็ตาม แต่ปัจจัยหนึ่งซึ่งมีส่วนสำคัญต่อการสร้างสภาวะแม่เลี้ยงเดี่ยวโดดเดี่ยวในสังคมไทยอย่างสำคัญก็คือ เป็นเพราะระบบกฎหมายของไทยเปิดโอกาสให้ฝ่ายชายสามารถพ้นไปจากความรับผิดชอบได้อย่างง่ายดาย นอกจากนี้ในทางตรงกันข้ามก็สร้างภาระอย่างมหาศาลให้แก่ทางฝ่ายหญิงด้วยกระบวนการและขั้นตอนทางกฎหมายที่มีความซับซ้อนเป็นอย่างมา

แม่เลี้ยงเดี่ยวโดยมีการสมรส

แม่เลี้ยงเดี่ยวโดยมีการสมรสหมายถึงเฉพาะการสมรสที่ได้มีการจดทะเบียนอย่างถูกต้องตามกฎหมายไม่ใช่เพียงการจัดงานแต่งงานกันตามประเพณี การสมรสหรือไม่สมรสจะนำมาซึ่งสิทธิและหน้าที่แตกต่างกัน ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยเรื่องครอบครัว การสมรสจะกำหนดความสัมพันธ์และนำมาซึ่งความรับผิดชอบต่อกันในเรื่องพื้นฐาน เช่น สามีภรรยาต้องช่วยเหลือเกื้อกูลกันในการดำรงชีวิต มีส่วนร่วมและบทบาทในการอุปการะเลี้ยงดูบุตรของตน

สำหรับบทบัญญัติในทางกฎหมาย หากฝ่ายหญิงซึ่งได้ทำการสมรสและต่อมาภายหลังได้หย่าร้างหรือแยกกันอยู่กับทางฝ่ายชาย หากเป็นเหตุที่มีใช้เป็นเพราะความผิดที่ฝ่ายหญิงเป็นผู้กระทำขึ้น เช่น สามีก่อความรุนแรงทำร้ายทุบตีภรรยาเสมอ หรือสามีนอกใจเลี้ยงดูหญิงอื่นในลักษณะของภรรยา ฝ่ายหญิงสามารถมีสิทธิที่จะเรียกร้องให้ทางฝ่ายชายมีความรับผิดชอบในการจ่ายอุปการะให้แก่ทางฝ่ายหญิง

นอกจากนี้ทางฝ่ายหญิงยังสามารถเรียกร้องค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตรจากชายได้ในกรณีที่มีการหย่ากัน เนื่องจากตามกฎหมายถือเป็นหน้าที่ของบิดามารดาที่จะต้องอุปการะเลี้ยงดูบุตรและให้การศึกษาในระหว่างที่บุตรยังเป็นผู้เยาว์ ในกรณีที่เป็นการหย่าด้วยความยินยอม กฎหมายกำหนดให้มีการตกลงค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตรให้ชัดเจน หากไม่มีการกำหนดศาลก็จะเป็นผู้กำหนดให้

ฉะนั้น หากทางฝ่ายหญิงเป็นผู้รับภาระในการเลี้ยงดูบุตรก็จะต้องมีการกำหนดว่าแต่ละฝ่ายโดยเฉพาะฝ่ายชายจะมีความรับผิดชอบในลักษณะอย่างไร และหากกำหนดเป็นจำนวนเงินก็จะมีภาระบุงำนวนไว้อย่างชัดเจนว่าเป็นจำนวนเท่าใด จึงสามารถกล่าวได้ว่าบทบัญญัติของกฎหมายในกรณีหย่าร้างด้วยความยินยอมได้มีการตระหนักรู้ให้ความช่วยเหลือแก่ฝ่ายที่ต้องผู้รับภาระในการเลี้ยงดูต่อไปในอนาคตไว้

ในกรณีตกลงกันไม่ได้และมีการฟ้องเรียกค่าอุปการะเลี้ยงดูไม่ว่าจะเป็นระหว่างสามีภรรยา หรือระหว่างบิดามารดากับบุตร ซึ่งในกรณีของแม่เลี้ยงเดี่ยวก็หมายถึงการเรียกค่าเลี้ยงดูจากชายผู้เป็นพ่อ การกำหนดค่าเลี้ยงดูก็เป็นอำนาจที่อยู่ในการวินิจฉัยของศาล โดยกฎหมายกำหนดกรอบเอาไว้เพียงกว้างๆ ว่าให้คำนึงถึงความสามารถของผู้มีหน้าที่ต้องจ่ายกับฐานะของผู้รับรวมทั้งให้คำนึงถึงลักษณะของแต่ละคดี บางครั้งจึงอาจทำให้ไม่มีความชัดเจนเพียงพอ

ถึงแม้จะได้มีข้อตกลงหรือคำพิพากษากำหนดภาระความรับผิดชอบของฝ่ายชายเอาไว้ หากทางฝ่ายชายปฏิบัติตามอย่างสม่ำเสมอก็ย่อมไม่มีปัญหาใดเกิดขึ้น แต่ข้อเท็จจริงที่ปรากฏบ่อยครั้งก็คือเมื่อผ่านไประยะเวลาหนึ่งทางฝ่ายชายก็จะไม่ชำระหรือชำระไม่เป็นไปตามที่ได้มีคำพิพากษาไว้ กรณีเช่นนี้หากหญิงต้องการให้มีการปฏิบัติตามคำพิพากษาก็ต้องใช้กระบวนการทางศาลซึ่งจะดำเนินการได้เฉพาะในส่วนที่ผิดนัดชำระไปแล้วเท่านั้น อันหมายความว่าหากฝ่ายชายผิดนัดการชำระบ่อยครั้งก็จะสร้างภาระเพิ่มขึ้นแก่ทางฝ่ายหญิงในการติดตามค่าอุปการะเลี้ยงดูเพราะต้องมีการดำเนินการในชั้นศาลทุกครั้งเพื่อให้มีการบังคับคดี

แม่เลี้ยงเดี่ยวโดยไม่มีการสมรส

หากหญิงและชายอยู่กินกันโดยไม่ได้มีการจดทะเบียนสมรสอย่างถูกต้องตามกฎหมาย จะถือว่าทั้งสองฝ่ายมีความผูกพันและอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมาย ดังนั้น ฝ่ายชายจึงไม่มีหน้าที่ในการรับผิดชอบหรืออุปการะเลี้ยงดูอีกฝ่ายหนึ่ง ฝ่ายหญิงก็ไม่อาจเรียกร้องให้ชายต้องมีความรับผิดชอบในการดำรงชีวิตของตน

หากพิจารณาข้อเท็จจริงประการหนึ่งของสังคมไทยก็จะพบว่า มีบุคคลที่ได้ใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันเป็นจำนวนมากโดยมิได้ทำการสมรสด้วยความสมัครใจและเป็นแนวโน้มที่กำลังขยายตัวเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ในกรณีของแม่เลี้ยงเดี่ยวที่อยู่ในวัยรุ่นวัยเรียนที่เพิ่มจำนวนขึ้นอย่างรวดเร็ว[2] จะพบว่าไม่มีการจดทะเบียนสมรสแต่อย่างใด อาจเป็นผลมาจากการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันในระหว่างที่ยังมีสถานภาพเป็นนักเรียนหรือนักศึกษา และเนื่องจากอายุยังไม่เป็นไปตามกฎหมายคือ ๑๗ ปี หากต้องการดำเนินการให้ถูกต้องตามกฎหมายก็ต้องใช้กระบวนการทางศาลอันเป็นเรื่องที่มีความยุ่งยาก รวมทั้งบุคคลทั้งสองฝ่ายอาจไม่ให้ความสำคัญต่อการจดทะเบียนสมรสให้ถูกต้องตามกฎหมาย อันจะนำมาซึ่งความยุ่งยากหากมีบุตรถือกำเนิดขึ้น และฝ่ายหญิงต้องการให้ฝ่ายชายเข้ามารับภาระในการเลี้ยงดูในกรณีที่ทั้งสองฝ่ายเลิกรากันไป

ในกรณีที่มีเด็กเกิดขึ้นระหว่างชายหญิงโดยไม่ได้มีการสมรสตามกฎหมาย ฝ่ายชายจะมีความรับผิดชอบก็ต่อเมื่อได้มีการรับรองเด็กให้เป็นที่ชอบด้วยกฎหมายของตน หากไม่มีการรับรองเด็กเป็น

บุตรที่ชอบด้วยกฎหมายทางฝ่ายชายก็ไม่มีควมรับผิดชอบกับเด็กที่เกิดมาแต่อย่างใด ทั้งนี้การรับรองเด็กเป็นบุตรเป็นเรื่องที่แยกต่างหากจากการสมรส แม้ระหว่างชายหญิงไม่ได้ทำการสมรสก็สามารถรับเด็กที่เกิดจากหญิงให้เป็นบุตรของชายได้ หากหญิงต้องการให้ฝ่ายชายรับผิดชอบต่อเด็กก็ต้องดำเนินการให้ฝ่ายชายรับรองเด็กเป็นบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายของตน ซึ่งอาจกระทำโดยความสมัครใจของชายหรือในกรณีที่ฝ่ายชายไม่ยินยอมก็ด้วยการฟ้องคดีต่อศาลเพื่อให้มีการรับรองเด็กเป็นบุตร อันจะนำมาซึ่งสิทธิในการเรียกร้องค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตรจากฝ่ายชาย

อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตว่าก่อนที่จะมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าเด็กเป็นบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายของฝ่ายชาย จะถือว่าระหว่างหญิงและชายนั้นไม่มีความผูกพันใดในทางกฎหมายต่อกัน เพราะฉะนั้นฝ่ายชายจึงยังไม่มีหน้าที่ในการอุปการะเลี้ยงดูเด็กแต่อย่างใด ภาระหน้าที่ของฝ่ายชายจะเกิดขึ้นภายหลังมีคำพิพากษาซึ่งทำให้เกิดปัญหาว่าหากการฟ้องคดีใช้ระยะเวลายาวนานก็จะเป็นภาระต่อทางฝ่ายหญิงที่ต้องแบกรับค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูบุตรจนกว่าจะมีคำพิพากษาเกิดขึ้น

และเช่นเดียวกันกับกรณีการเป็นแม่เลี้ยงเดี่ยวโดยมีการสมรส แม้จะมีคำพิพากษาให้ฝ่ายชายต้องจ่ายค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตรแก่ทางฝ่ายหญิง แต่หากต่อมาในภายหลังทางฝ่ายชายไม่ปฏิบัติตามก็เป็นภาระของทางฝ่ายหญิงที่จะต้องใช้กระบวนการทางศาลทุกครั้งไป

เรออุทกบังคับให้เป็นแม่เลี้ยงเดี่ยวโดดเดี่ยว

แม้จะดูราวกับว่ามีบทบัญญัติของกฎหมายให้การช่วยเหลือต่อแม่เลี้ยงเดี่ยวทั้งในแบบที่มีการสมรสและไม่มีการสมรส ด้วยการกำหนดให้ฝ่ายชายมีภาระหน้าที่ในการอุปการะเลี้ยงดูบุตรของตนที่เกิดขึ้นกับฝ่ายหญิง แต่ในทางปฏิบัติแล้วการที่จะทำให้กฎหมายนี้เกิดผลใช้บังคับใช้จริงเป็นกระบวนการที่สลับซับซ้อน มีต้นทุนและค่าใช้จ่ายจำนวนมาก เป็นผลให้ฝ่ายหญิงเป็นจำนวนมากที่แม้ในระยะเริ่มต้นการเป็นแม่เลี้ยงเดี่ยวพยายามเรียกร้องเพื่อให้ได้สิทธิตามที่กฎหมายกำหนดเอาไว้ ด้วยการใช้กฎหมายและกระบวนการทางศาลเป็นเครื่องมือในเรียกร้องความรับผิดชอบจากทางฝ่ายชายที่ควรมีร่วมกันในการเลี้ยงดูบุตร

อย่างไรก็ตาม เมื่อผ่านเวลาไปช่วงหนึ่งและได้เรียนรู้ถึงความยากลำบากของกระบวนการทางกฎหมายและศาล ผู้หญิงจำนวนมากก็เลือกจะยืมนบนลำแข้งตัวเองมากกว่าการพึ่งกฎหมาย สภาวะเช่นนี้จึงทำให้ไม่เพียงเกิดปรากฏการณ์แม่เลี้ยงเดี่ยวอย่างมากในสังคมไทยเท่านั้น ทั้งยังเป็นแม่เลี้ยงเดี่ยวที่โดดเดี่ยวเป็นอย่างมากยิ่ง โดยฝ่ายหญิงต้องแบกรับภาระแทบทั้งหมดในการเลี้ยงดูบุตรและการทำมาหากิน ซึ่งอาจสอดคล้องกับสภาพจิตที่มักใช้ยกย่องหญิงในสังคมไทยว่า “ดาบก็กว้าง มีอกก็ไกว”

การตกอยู่ในสภาวะแม่เลี้ยงเดี่ยวโดดเดี่ยวเป็นภาวะที่ยากลำบากอย่างไม่ต้องสงสัย หากมีสายสัมพันธ์ทางครอบครัวหรือเครือญาติซึ่งพอจะช่วยเหลือเกื้อกูลและเป็นอีกมือเข้ามาโอบอุ้มครอบครัวแม่เลี้ยงเดี่ยวให้เผชิญชะตากรรมต่อไปได้ก็นับเป็นโชคดีของหญิงคนนั้น แต่มีจำนวนเท่าใดที่กลายเป็นแม่เลี้ยงเดี่ยวโดดเดี่ยวซึ่งขาดไร้สายสัมพันธ์อื่นที่จะเข้ามาช่วยเหลือ และต้องตกอยู่ในสถานะที่มีความยุ่งยากเป็นอย่างมากทั้งอาจส่งผลไปถึงเด็กที่เลี้ยงดูอยู่

ข่าวสั้นๆ นี้เป็นตัวอย่างของแม่เลี้ยงเดี่ยวคนหนึ่งซึ่งอาจจะได้เคยผ่านหูผ่านตากันมาบ่อยครั้ง ณ สังคมแห่งนี้

“พ.ต.ต.พิมุข นาคข้าพันธ์ สารวัตรเวร สภ.พระนครศรีอยุธยา ได้รับแจ้งจากนางรัชนีวรรณ เลี้ยงสุขสันต์ อายุ 48 ปี เจ้าของร้านทองบุญชัย ที่ตั้งอยู่บริเวณ ตลาดเจ้าพรหม เลขที่ ค 5/69 ต.หอรัตนไชย ว่ามีคนร้ายเป็นหญิงวิ่งราวสร้อยข้อมือทองคำหนัก 2 บาท จำนวน 1 เส้น ออกจากร้านแล้วถูกรถจักรยานยนต์ เฉี่ยวล้มกลางถนน ถูกพลเมืองดีชื่อ นายวีระพงษ์ ธนกิจเจริญพัฒน์ อายุ 29 ปี ซึ่งขายของหน้าร้านทองได้วิ่งกวดตามคนร้ายและคว้าข้อมือจับคนร้ายได้พร้อมของกลางในมือจึงรีบไปตรวจสอบพร้อมด้วย พ.ต.อ.สมบัติ ชูชัยยะ ผกก.สภ.พระนครศรีอยุธยาและสอบปากคำผู้ต้องหา

โดยผู้ต้องหา ชื่อนางหนึ่ง (นามสมมติ) อายุ 19 ปี ถึงกลับปล่อยโฮร้องไห้อย่างน่าเวทนา ให้การทั้งน้ำตานองหน้า ว่าปัจจุบันตั้งท้องได้ 7 เดือน และยังมีลูกอ่อนเป็นลูกชายวัย 8 เดือนอีก 1 คน โดยอยู่กับแม่ของตนเอง ส่วนสามีนั้นทิ้งไปหลายเดือนแล้ว สำหรับชีวิตของตน หลังจากจบ ม.6 ก็มาทำงานที่ จ.พระนครศรีอยุธยา และมีสามี เมื่อครอบครัว เริ่มจะอยู่ได้ จึงไปรับแม่มาอยู่ด้วย เพื่อเลี้ยงดูลูกชายที่เกิดมาเป็นคนแรก เมื่อลูกชายเกิดได้เพียง 1 เดือนกว่า ตนเองก็ตั้งท้องลูกคนที่ 2 อีก ซึ่งประมาณปลายปี 2551 เศรษฐกิจไม่ดี โรงงานปิดจำนวนมาก ปรก. ก็ถูกเลิกจ้างไปด้วย ท้ายที่สุดถูกให้ออกจากงาน ไปสมัครงานที่ไหนไม่มีใครรับเข้าทำงาน พอเริ่มไม่มีรายได้ สามีก็ทิ้งไปมีเมียใหม่ ต้องเอาเงินที่เก็บไว้เล็กน้อยมาเลี้ยงลูก เลี้ยงแม่ และตัวเองที่ตั้งท้อง หลายเดือนเข้าเงินหมด เริ่มอดอยาก สามีที่ทิ้งไปก็ไม่กลับมาช่วยเหลือ ชีวิตเริ่มติดขัด ไม่มีเงิน ค่าเช่าห้องก็ไม่มีจ่าย

วันนี้ไม่มีเงินติดบ้านเลย นมลูกก็หมด ข้าวก็หมด ไม่รู้จะทำอะไร จึงมาที่ตลาดใหญ่ตั้งใจจะมาขอเงินจากร้านค้าทั่ว ๆ ไป แต่พอเดินผ่านร้านทอง รู้สึกเป็นห่วงลูกที่อายุ 8 เดือนและลูกที่กำลังจะเกิดอีก เพราะท้องแก่ 7 เดือน จึงเข้าไปในร้านทองเพื่อจะขอเงิน แต่วินาทีนั้นกลับพบว่าตนเองคิดผิด จึงขอดูสร้อยข้อมือทองคำ และวิ่งออกจากร้านทันที ก่อนจะถูกจับกุมในที่สุด

(ข้อมูลจาก<http://tnews.teenee.com/crime/36547.html>)

หมายเหตุท้ายบทความ บทความนี้ไม่ได้ต้องการเรียกร้องให้พยายามรักษาครอบครัวในแบบอุดมคติอันประกอบด้วยพ่อ แม่และลูกเอาไว้ หากต้องการให้เกิดความตระหนักเพิ่มมากขึ้นว่าสถานะแม่เลี้ยงเดี่ยวหรือครอบครัวเลี้ยงเดี่ยวกำลังจะกลายเป็นความคุ้นเคยหรือกระทั่งเป็น “ปกติ” ในสังคมไทยมากขึ้น แต่ทั้งนี้จะทำอย่างไรให้เกิดการมีส่วนร่วมในการเกื้อกูลให้ครอบครัวเลี้ยงเดี่ยวสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างปกติสุขเฉกเช่นเดียวกับครอบครัวในแบบอื่น

การสร้างภาระความรับผิดชอบที่มากขึ้นกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นรัฐ ฝ่ายชายหรือฝ่ายหญิงก็ล้วนมีความจำเป็น มากกว่าการโยนภาระทั้งหมดไปบนบ่าของแม่เลี้ยงเดี่ยวพร้อมกับการเชิดชูหญิงที่สามารถฟันฝ่าความยากลำบากน่านับการให้เป็น “คุณแม่ดีเด่น” โดยที่ไม่รู้ว่าแม่เลี้ยงเดี่ยวอีกมากมายเท่าใดที่ต้องตระหง่านลำบากอยู่ในสังคมนี้⁸

5. อิทธิพลที่ได้รับจากผลงานศิลปกรรม

อิทธิพลจากผลงานศิลปกรรมเป็นปัจจัยนำมาสู่การสร้างสรรคงานศิลปะเป็นการรวบรวมเอาความรู้ ความคิด ความชอบนำมาวิเคราะห์สร้างสรรค์กลายเป็นผลงานที่มีลักษณะเฉพาะตัว ซึ่งเกิดจากประสบการณ์ที่ได้รับรู้ของงานศิลปะ การเป็นส่วนหนึ่งด้านนี้เราจะปฏิเสธไม่ได้ว่าการสร้างสรรค์ผลงานนั้นจะต้องได้รับความตลันดาลใจจากผลงานของผู้อื่นที่ชื่นชอบด้วย ข้าพเจ้าก็เช่นกันมีความชื่นชอบของศิลปินมากมายทั้งศิลปินไทยและต่างประเทศที่ได้รับอิทธิพล

ศาสตราจารย์ขลุ่ย นิมเสมอ เป็นผู้สร้างสรรค์งานศิลปะช่วงรอยต่อระหว่างยุคเก่ากับยุคใหม่ของวงการศิลปะสมัยใหม่ของไทย ท่านสนใจในผลงานศิลปะหลายรูปแบบและได้สร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่มีคุณค่าไว้เป็นจำนวนมากทั้งวาดเส้น จิตรกรรม ประติมากรรม ศิลปะภาพพิมพ์ และ สื่อผสม โดยมีความเชื่อว่า ศิลปะคือสิ่งที่แสดงออกซึ่งแก่นแท้ของความเป็นมนุษย์ เพื่อความเป็นมนุษย์ที่ดีขึ้นของมนุษยชาติ ศิลปินทุกคนจะแสดงความเป็นมนุษย์ตามทัศนะส่วนตัวออกมาในงานของตนไม่ด้านใดก็ด้านหนึ่งเสมอ ไม่ว่าจะเน้นในด้านความเป็นจริงหรืออุดมคติ ด้านชีวิตหรือวิญญาณ ด้านรูปธรรมหรือนามธรรม ด้านลบหรือด้านบวกก็ตาม ทั้งนี้เพราะงานศิลปะเหล่านั้นเป็นการแสดงออกของตัวศิลปินเอง เป็นการแสดงออกของมนุษย์ที่ตอบรับและตอบโต้กับสภาพแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติและทางสังคม ท่านเห็นว่า ความเป็นมนุษย์คือความดี และความดีนั้นสามารถแสดงออกได้ด้วย " ความงาม " ความดีคือ ความรัก ความเมตตา ความเห็นอกเห็นใจ และ ความไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกันระหว่างมนุษย์กับสิ่งมีชีวิตทั้งหมด เพราะฉะนั้น งานศิลป์ที่ท่านสร้างขึ้นจึงมีความหมายไปในทางดีงาม

⁸ นิตยสารวิภาษา ปีที่ 4, ฉบับที่ 7 (16 ธันวาคม 2553 – 31 มกราคม 2554) หน้า 76 –

บริสุทธิ์และสงบ และแฝงไปด้วยความอบอุ่น มีความเป็นพี่เป็นน้อง เรื่องราวและรูปแบบของงาน อาจจะเปลี่ยนไปตามความจำเป็นและความเหมาะสมในการแสดงออก แต่กระนั้น เนื้อหาและสาระของงานศิลปะของท่านไม่มีการเปลี่ยนแปลงแต่อย่างใด

ความเชื่อของศิลปินที่เป็นผู้นำในการสรรค์สร้าง ที่ทำให้เกิดการตอบโต้และตอบรับในแง่มุมของสิ่งที่เกิดขึ้น จะส่งผลให้เกิดแรงบันดาลใจที่จะสร้างสรรค์งานในแต่ละชุด แรงบันดาลใจนี้จะขยายปมต่อไปจนเป็นเป้าหมายของการสร้างสรรค์ต่อไปอีก ศิลปินจะสรรหาเรื่องและรูปทรงที่สอดคล้องกับแนวความคิดมาเป็นจุดเริ่มต้น ผลงานศิลปะของท่านที่สร้างขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2496 ได้มีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาด้านความคิดและรูปแบบ

ผลงานชุดปลุกป่าชุดที่ 2 ช่วงปัจจุบัน เป็นผลงานประเภทจิตรกรรมสีฝุ่น สีอะคริลิกปิดทอง เป็นแรงบันดาลใจต่อเนื่องจากการทำผลงานชุดปลุกป่าชุดที่ 1 ในพ.ศ. 2535 ซึ่งหลังจากนั้น ประมาณ 10 ปี ป่าที่ท่านได้ลงแรงลงใจปลูกไว้ด้วยจินตนาการในงานจิตรกรรมปลุกป่าชุดแรกและที่ปลูกไว้จริงบริเวณหลังบ้านก็เจริญเติบโต มีต้นไม้ใหญ่ขึ้นหนาแน่น ผลงานศิลปะชุดหลัง ๆ นี้ นับว่าเกี่ยวข้องกับตัวเองและมักเป็นสิ่งที่ห้อมล้อมตัวอยู่ ทำให้มีความรู้สึกคล้ายกับว่าตัวท่านเข้าไปในศิลปะ ศิลปะได้กลายเป็นสิ่งแวดล้อมของท่าน ส่วนเนื้อหาของงานยังเกี่ยวกับความผูกพันของครอบครัว ของแม่ ของลูก ที่อยู่ท่ามกลางธรรมชาติ⁹

⁹ ชะลูด นิยมเสมอ, เข้าเมื่อ 25 มิถุนายน 2559, เข้าถึงได้จาก

ภาพที่ 1 ยืนกอดลูกโคนต้นไม้

ที่มา : ชะลูต นิมเสมอ, เข้าเมื่อ 25 มิถุนายน 2559,

เข้าถึงได้จาก <http://www.era.su.ac.th/Artists/thai/chalood/tend.html>

แมรี สตีเวนสัน คัสซาตต์ จิตรกรสมัยอิมเพรสชันนิสม์เป็นคนสัญชาติอเมริกัน ในช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 20 มีสามารถทางด้าน ภาพพิมพ์และการวาดภาพสีน้ำมัน โดยส่วนมากจะวาดภาพชีวิตทั้งทางด้านสังคมของผู้หญิงโดยเน้นเนื้อหาไปที่ความสัมพันธ์ความรักของแม่กับลูก แมรี เคแซตอยู่ในประเทศฝรั่งเศสเป็นเป็นเวลานานมาก เมื่อแมรีได้ย้ายไปอยู่กรุงปารีสแมรีก็ได้รู้จักกับแอดการ์ เดอกา ผู้มีอิทธิพลต่องานศิลป์ของเธอมาก ต่อมาแมรีก็ได้แสดงผลงานร่วมกับจิตรกรอิมเพรสชันนิสม์คนอื่นอีกมากมาย ²¹⁰

¹⁰ Mary Stevenson Cassatt , เข้าเมื่อ 25 มิถุนายน 2559,
เข้าถึงได้จาก https://www.google.com/culturalinstitute/beta/entity/m0533_?hl=th

ภาพที่ 2 Maternité ราว ค.ศ.1890

ที่มา : Mary Stevenson Cassatt, เข้าเมื่อ 25 มิถุนายน 2559,
เข้าถึงได้จาก https://www.google.com/culturalinstitute/beta/entity/m0533_?hl=th

ภาพที่ 3 Maternal Kiss ราว ค.ศ.1896

ที่มา : Mary Stevenson Cassatt, เข้าเมื่อ 25 มิถุนายน 2559,
เข้าถึงได้จาก https://www.google.com/culturalinstitute/beta/entity/m0533_?hl=th

นางสาวลูกปลิว จันทรพุดชา ศิลปินระดับรางวัลกล่าวถึงแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์งานว่า เพราะความรักของแม่ที่มีต่อลูกนั้นเป็นความรักที่ยิ่งใหญ่ไพศาลสายสัมพันธ์อันใกล้ชิดระหว่างแม่และลูกเกิดการสืบทอดวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิตที่งดงามและสมบูรณ์จากรุ่นสู่รุ่นตั้งแต่เกิดจนตายและสืบทอดไปโดยไม่ขาดสายเพื่อแผ่ออกสู่โลกกว้างจนกลายเป็นความรักที่มีค่ามากเกินกว่าความรักระหว่างแม่กับลูกแต่เป็นความรักของแม่แก่คนทั้งโลก

ภาพที่ 4 ภาพผลงานนิทรรศการ “แม่คุณค่าของบุคคลที่รัก”

ที่มา : นิทรรศการศิลปะ ‘Mother Value of the Adorable Person’, เข้าเมื่อ 3 มกราคม 2558, เข้าถึงได้จาก <http://www.oknation.net/blog/GreenCity/2014/06/22/entry-2>

แต่ท่ามกลางความเจริญก้าวหน้าของโลกยุคปัจจุบันได้ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ในด้านต่าง ๆ ของสังคมไทยเป็นอย่างมากสายสัมพันธ์อันใกล้ชิดในครอบครัวซึ่งเป็นหน่วยที่เล็กที่สุด โดยเฉพาะระหว่างแม่กับลูกมีอันต้องเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมที่เคยยึดถือบุพการีเป็นบุคคลที่เคารพบูชาเป็นที่พึ่งทางใจกลับให้คุณค่ายกย่องบุคคลที่มีชื่อเสียงมีความรู้หรือความล้ำสมัยของระบบการสื่อสารที่รวดเร็วฉับไวของอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ทำให้ความรักความอบอุ่นและสายใยระหว่างแม่และลูกก็เป็นอันต้องขาดหายไปด้วย ด้วยเหตุนี้ตนเองจึงต้องการแสดงคุณค่าของบุคคลที่รักมิติของเวลารัก

แท้ที่เป็นอมตะบริสุทธิ์ และยั่งยืนจินตนาการผ่านรูปทรงสามมิติมีการสื่อสารผ่านประสบการณ์ร่วมกัน โดยมีตัวกลางคือภาษาทางประติมากรรมด้วยเหตุผลที่ว่างานประติมากรรมมักจะเข้าถึงผู้ชมได้มากกว่าศิลปะแขนงอื่นเพราะศักยภาพของงานประติมากรรมนั้นกว้างขวางสามารถติดตั้งได้ทุกหนทุกแห่งทั้งในอาคารและนอกอาคารป่าเขาลำเนาไพรเพราะฉะนั้นการที่จะนำศิลปกรรมเข้าไปร่วมกับวิถีชีวิตของมนุษย์ประติมากรรมจึงเป็นประเภทของงานศิลปะที่เหมาะสมที่สุดที่จะนำมาสร้างสรรค์ผลงานไม่ว่าจะเป็นการสร้างเพื่อรำลึกหรือสร้างเพื่อชื่นชมสุนทรีย์ะเจตนาของศิลปินต้องการใช้รูปแบบประติมากรรมแทนความเป็นแม่เพื่อให้ผู้ชมแทนความเป็นลูกเข้าไปมีส่วนร่วมภายในผลงานจำลองพื้นที่บรรยากาศเวลาให้เกิดปฏิสัมพันธ์ร่วมกันทางความรู้สึกความคิดและจินตนาการร่วมกัน เป็นเป้าหมายของการจัดนิทรรศการซึ่งศิลปินหวังว่าผลงานประติมากรรมจะช่วยสร้างสุนทรีย์ให้กับคนในสังคมและเป็นสื่อกลางในการสร้างสายสายสัมพันธ์อันดีระหว่างระหว่างบุคคลที่รักและช่วยปลูกจิตสำนึกให้แก่คนในสังคมได้รำลึกนึกถึงพระคุณของบุพการีและหวนคิดถึงคุณค่าที่แท้จริงของมนุษย์ในนิทรรศการ “แม่คุณค่าของบุคคลที่รัก”

พนริ สันต์พิทักษ์ กำเนิดในวันที่ 15 ตุลาคม พ.ศ. 2504 กรุงเทพมหานคร หลังจากเรียนจบมัธยมได้สอบชิงทุนรัฐบาลประเทศญี่ปุ่นไปเรียน Visual Arts & Communication Designs ที่มหาวิทยาลัยทสึคุบะ เมืองอิบะระกิ (University of Tsukuba, Ibaraki) ถึงเธอจะไม่ได้เรียนศิลปะมาโดยตรงแต่ก็ชอบดูหนัง ฟังเพลง และวาดภาพ ซึ่งเป็นสิ่งที่เธอทำเป็นประจำ จึงได้ทดลองสรรค์สร้างผลงานด้านทัศนศิลป์ขึ้น พอเธอเริ่มมีความมั่นใจมากขึ้น เธอได้ค้นพบว่าภาษาในการสื่อสารที่เป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างสรรค์ผลงานศิลป์ของเธอและเริ่มต้นแสดงผลงานตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530 トラバจนปัจจุบัน¹¹

พนริ เป็นศิลปินชาวไทยที่มีชื่อเสียงในการใช้สัญลักษณ์ในการสื่อสารได้เป็นอย่างดี เธอได้สร้างผลงานโดยใช้รูปทรงของทรงวงอกของสตรี แทนสัญลักษณ์แสดงออกถึงความเป็นมารดาและสตรีในคราเดียวกันเลย รูปทรงที่ไม่เป็นรูปธรรมของสตรีที่เหมือนกับสิ่งรองรับ มีความหมายโดยนัยน์ที่สื่อถึงเรื่องเพศ ในบางครั้งก็เรียกได้ว่าเป็นชีวประวัติ ซึ่งสามารถนำมาตีความได้หลากหลายรูปแบบ รวมไปถึงการเคารพอย่างสูงต่อเพศที่เป็นแม่ให้มีความสำคัญยิ่งขึ้นไป นอกเหนือจากผลงานที่กล่าวมา ก็ยังมีผลงานอีกชิ้นหนึ่งของเธอ นั่นคือผลงานโดยมีชื่อเสียงเรียงนามว่า “หนูนนม” ที่ให้ผู้ชมจำนวนมากได้มาสัมผัส โดยการนั่ง หรือ การนอนได้ เป็นรูปทรงนมขนาดใหญ่สีมีเทาและชมพู

¹¹ ปองบุญ วงศ์ฉลาด, **Strong & Sentimental Creator**, เข้าถึงเมื่อ 10 มกราคม 2558 เข้าถึงได้จาก <http://www.elledcorationthailand.com/homes/731-strong-&-sentimental-creator.html>

นับตั้งแต่พุทธศักราช 2553 นับจากนั้นมา เธอก็เปิดให้ผู้เข้าชมได้มีส่วนร่วมเพิ่มขึ้น โดยไม่ได้ให้ความสำคัญถึงการแบ่งแยกกันระหว่างเพศ โดยได้นำเสนอมุมมองที่แสนอบอุ่นขึ้นมาแทน การที่เห็นได้ด้วยตาและการรับรู้ถึงกลิ่นด้วยจมูก และการรับรสจากลิ้น มากไปกว่านั้นคือเธอสร้างความเปลี่ยนแปลง ให้เกิดการปรับเปลี่ยนความคิดเห็นโดยใช้รูปทรงสัญลักษณ์ของเพศหญิง และความดีงามของผู้หญิง ณ ปัจจุบัน ก็เป็นความหมายที่ซ่อนเร้นอยู่ในงานของเธอ¹²

ภาพที่ 5 exhibition “Noon Nom and Vessels”

ที่มา : Asianartnow, Pinaree Sanpitak, เข้าถึงเมื่อวันที่ 23 มีนาคม 2558

เข้าถึงได้จาก http://asianartnow.com/pinaree/pages/im_3.html

¹² พินรี สันต์พิทักษ์ “หนูนนม และ Breast Stupas”, เข้าถึงเมื่อ 23 มีนาคม 2558
เข้าถึงได้จาก http://www.arthousegroups.com/artshow.php?art_showcase_id=373

ภาพที่ 6 exhibition “Noon Nom and Vessels”

ที่มา : Asianartnow, Pinaree Sanpitak, เข้าถึงเมื่อวันที่ 23 มีนาคม 2558

เข้าถึงได้จาก http://asianartnow.com/pinaree/pages/im_4.html

6 อิทธิพลที่ได้จากธรรมชาติ

ประวัติความเป็นมา จาก "CACTUS พืชพันธุ์แห่งทะเลทราย" โดย Dr.Cactist แคลคตัส เป็นพืชอวบน้ำ (succulent) ซึ่งเป็นลักษณะที่สำคัญของพืช ในบริเวณที่มีความแห้งแล้ง ก้นดาร์ จึงมีการสะสมน้ำไว้ในส่วนของต้น ราก และใบ แคลคตัสจัดอยู่ในกลุ่มพืชใบเลี้ยงคู่ ซึ่งยังไม่มี การขุดค้นพบซากฟอสซิล (fossil) โบราณ ของแคลคตัสมาก่อนเลย แต่เชื่อว่ามีวิวัฒนาการมาตั้งแต่ยุค โบราณ Mosaic และในช่วงต้นยุค Tertiary หรือประมาณ 20,000 ปีที่ผ่านมา ยังไม่มีบันทึกที่ชัดเจน ว่า แคลคตัส มีความเกี่ยวข้องกับมนุษย์ตั้งแต่เมื่อไร แต่มีการค้นพบบันทึกหลักฐานเก่าแก่ เกี่ยวกับ แคลคตัสที่สำคัญ ซึ่งถูกบันทึกในปี ค.ศ. 1325 โดยชนชาว Aztecs ในประเทศเม็กซิโก ใช้แคลคตัสชนิด หนึ่ง คือเสมอา (Opuntia) เป็นสัญลักษณ์แห่งการรวมเผ่าพันธุ์ชาว Aztecs และแทนการก่อตั้งเมือง เม็กซิโกซิตี โดยใช้สัญลักษณ์ เป็นรูปนกอินทรีเกาะอยู่บนต้นเสมอา ซึ่งงอกอยู่บนหินผา

แคลคตัสมีการค้นพบครั้งแรกโดย คริสโตเฟอร์ โคลัมบัส ในช่วงปลาย ค.ศ.ที่ 15 โดยโคลัมบัส ได้เดินทางถึงหมู่เกาะ West Indies และได้ค้นพบแคลคตัสในสกุล Opuntia และ Melocactus เป็น ครั้งแรก ในระหว่างเดินทางกลับ โคลัมบัสได้นำแคลคตัสกลับมายังยุโรปด้วย เมื่อกลับมาถึงยุโรป เขาได้ นำแคลคตัสขึ้นถวายแด่สมเด็จพระราชินีอลิซาเบลลา แห่งประเทศสเปน หลังจากนั้นในช่วงต้น ค.ศ.ที่

17 คณะมิชชันนารีชาวสเปน ได้ออกเผยแพร่ศาสนาคริสต์ในประเทศแถบอเมริกากลาง และอเมริกาใต้ตอนบน และได้มีการค้นพบพันธุ์ไม้แปลก ๆ หลายชนิดรวมทั้งแคคตัส โดยได้ส่งพืชเหล่านั้นบรรทุกเรือสินค้า กลับมายังยุโรป และเก็บรวบรวมไว้ในสวนพฤกษศาสตร์ สวนพฤกษศาสตร์ที่สำคัญในสมัยนั้นได้แก่ Hortus Medicus Gardens ประเทศฮอลแลนด์ และ Royal Botanic Gardens, Kew ประเทศอังกฤษ จากนั้นก็ได้มีการค้นพบแคคตัสพันธุ์ใหม่ๆ อีกมากมาย และได้มีการส่งกลับเข้ามาเผยแพร่ยังทวีปยุโรป

กระบองเพชร หรือในชื่อภาษาอังกฤษ “cactus” เป็นพืชที่อาศัยอยู่ในทะเลทราย ต้นกระบองเพชรสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ แม้อาศัยอยู่ในทะเลทรายที่แห้งแล้ง เพราะไม่บ่อยนักที่ฝนจะตกลงมามาก ๆ โดยน้ำจำนวนมากจะถูกเก็บไว้ในลำต้นของกระบองเพชร น้ำจะถูกใช้ในเวลาแห้งแล้ง และมันยังมีหนามที่แหลมแทนใบไม้เพื่อลดการคายน้ำ ดังนั้นต้นกระบองเพชรจึงดำรงชีวิตอยู่ในทะเลทรายได้

ต้นตระกูลของแคคตัสเริ่มในช่วงปลายยุค Mesozoic และต้นของยุค Tertiary ซึ่งเป็นยุคที่พืชมีดอกมีการพัฒนาการมากที่สุดแต่เดิมนั้น แคคตัสมีลักษณะที่ไม่แตกต่างจากพืชชนิดอื่น ๆ มากนัก ยังคงใบที่แท้จริงและมีทรงต้นเหมือนกับพืชชนิดอื่น ๆ แต่เพราะต้องเผชิญกับอากาศที่มีสภาพเลวร้ายลงตลอดเวลา โดยเฉพาะในช่วงที่ปริมาณน้ำฝนลดลงและอากาศร้อนแห้งแล้งขึ้นนั้น มีผลกระทบต่อกิ่งในแถบอเมริกาใต้ที่ได้รับแสงอาทิตย์โดยตรง จึงต้องมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงตัวเองให้สามารถต้านทานต่อสภาพแวดล้อมเช่นนี้ได้ ด้วยการสะสมน้ำจำนวนมากไว้ที่ลำต้น ทำให้ลำต้นมีลักษณะอวบอ้วนและสั้นลง

แคคตัสเป็นพืชพื้นเมืองที่มีถิ่นกำเนิดอยู่ในทวีปอเมริกา มีการแพร่กระจายพันธุ์ไปยังแหล่งอื่น ๆ คอยวิธีการต่าง ๆ กัน เช่น แคคตัสสกุล Rhipsalis แพร่พันธุ์อยู่ในแอฟริกาและอินเดียโดยนก หรือแคคตัสสกุล Opuntia มีผู้นำเข้าไปปลูกเลี้ยงในทวีปยุโรป เป็นต้น

ลักษณะดอกของแคคตัส

ดอกของแคคตัสรูปร่างลักษณะแตกต่างกันออกไป เช่น รูปกรวย รูปประฆัง หรือมีลักษณะเป็นหลอด ดอกของแคคตัสมี 2 แบบ คือ

1. ดอกแบบ actinomorphic คือ ลักษณะของดอกที่แย่งตามแนวเส้นผ่านศูนย์กลางได้เป็นสองส่วน มีลักษณะเหมือนกันทุกประการ 66 จะแบ่งได้มากกว่า 1 ครั้ง

2. ดอกแบบ zygomorphic คือ ลักษณะของดอกที่แบ่งตามแนวเส้นผ่านศูนย์กลาง ได้เป็น 2 ส่วน มีลักษณะ 6 หมอนกันทุกประการ 11 จะแบ่งได้เพียง 1 ครั้ง

ลักษณะหนามของแคคตัส

หนามของแคคตัสเกิดจากการลดรูปใบกลายเป็นหนามเพื่อช่วยลดการคายน้ำ และป้องกันอันตรายจากคนและสัตว์

หนามของแคคตัสมี 2 ส่วน คือ 1. หนามกลาง 2. หนามข้าง

จำนวนและลักษณะของหนามจะแตกต่างกันไปตามพันธุ์ เช่น หนามแข็ง หนามอ่อนนุ่มคล้ายขนสัตว์ หนามรูปหวี หรือมีปลายงอคล้ายตะขอ เป็นต้น ส่วนมากหนามกลางมาจะแข็งแรงและยาวกว่าหนามข้าง เป็นต้น ส่วนมากหนามกลางมักจะ แข็งแรงและยาวกว่าหนามข้าง แคคตัสบางชนิดจึงมีเพียงหนามกลาง บางชนิดมีเพียงหนามข้าง และบางชนิดไม่มีหนามเลย¹³

สายพันธุ์ของแคคตัส

ปัจจุบันมีรายงานว่าพืชในกลุ่มแคคตัสมีอยู่ประมาณ 50-150 สกุลมากกว่า 2,000 ชนิด โดยแบ่งออกเป็นกลุ่มต่าง ๆ 8 กลุ่ม (ตามวิธีของ Gordon Rowley จากหนังสือ The Illustrated Encyclopaedia of Succulents) คือ

1. กลุ่ม Pereskia

ภาพที่ 7 ภาพแคคตัส กลุ่ม Pereskia

ที่มา : สายพันธุ์ของแคคตัส, เข้าถึงเมื่อวันที่ 30 มกราคม 2558

เข้าถึงได้จาก http://rabeangmai.blogspot.com/2014/03/blog-post_7.html

¹³ พฤษภะ ฌ อยุธยา, การปลูกแคคตัส (กรุงเทพฯ : พี พี เวิลด์ มีเดีย, 2546), 136.

ภาพที่ 8 ภาพแคคตัส กลุ่ม Pereskia

ที่มา : สายพันธุ์ของแคคตัส, เข้าถึงเมื่อวันที่ 30 มกราคม 2558

เข้าถึงได้จาก http://rabeangmai.blogspot.com/2014/03/blog-post_7.html

ภาพที่ 9 ภาพแคคตัส กลุ่ม Pereskia

ที่มา : สายพันธุ์ของแคคตัส, เข้าถึงเมื่อวันที่ 30 มกราคม 2558

เข้าถึงได้จาก http://rabeangmai.blogspot.com/2014/03/blog-post_7.html

ภาพที่ 10 ภาพแคคตัส กลุ่ม Pereskia

ที่มา : สายพันธุ์ของแคคตัส, เข้าถึงเมื่อวันที่ 30 มกราคม 2558

เข้าถึงได้จาก http://rabeangmai.blogspot.com/2014/03/blog-post_7.html

มีใบแท้จริง ไม่มีหนามหรือขนแข็งปลายงอ เมล็ดสีดำ และมีเยื่อหุ้มเมล็ด (aril) ได้แก่สกุล
Maihuenia และ Pereskia

2. กลุ่ม Opuntia

ภาพที่ 11 ภาพแคคตัส กลุ่ม Opuntia

ที่มา : สายพันธุ์ของแคคตัส, เข้าถึงเมื่อวันที่ 30 มกราคม 2558

เข้าถึงได้จาก http://rabeangmai.blogspot.com/2014/03/blog-post_7.html

ภาพที่ 12 ภาพแคคตัส กลุ่ม Opuntia

ที่มา : สายพันธุ์ของแคคตัส, เข้าถึงเมื่อวันที่ 30 มกราคม 2558

เข้าถึงได้จาก http://rabeangmai.blogspot.com/2014/03/blog-post_7.html

ใบมีขนาดเล็ก มีหนามหรือขนแข็งปลายงอ และมีเยื่อหุ้มเมล็ด ได้แก่ สกุล Opuntia, Pereskopsis, Pterocactus, Quiabentia และ Tacinga

3. กลุ่ม Cereus

ไม่มีใบ เมล็ดมีสีดำหรือสีน้ำตาล ต้นเป็นทรงกระบอก มีสันและหนามมากมาย ส่วนโคนดอก ด้านนอกอาจมีหรือไม่มีหนามปกคลุม ได้แก่สกุล Armatocereus, Arrojadoo, Bergerocactus, Brachycereus, Browningia, Calymmanthium, Carnegiea, Cephalocereus, Cereus, Corryocactus, Dendrocereus, Echinocereus, Erdisia, Escontria, Eulychnia, Harrisia, Jasminocereus, Lemaireocereus, Lophocereus, Machaerocereus, Micranthocereus, Monvillea, Myrtillocactus, Neoraimondia, Nyctocereus, Pachycereus, Peniocereus, Pilosocereus, Rathbunia, Stetsonia และ Wilcoxia

ภาพที่ 13 ภาพแคคตัส กลุ่ม Cereus

ที่มา : สายพันธุ์ของแคคตัส, เข้าถึงเมื่อวันที่ 30 มกราคม 2558

เข้าถึงได้จาก http://rabeangmai.blogspot.com/2014/03/blog-post_7.html

ภาพที่ 14 ภาพแคคตัส กลุ่ม Cereus “Calymmanthium”

ที่มา : สายพันธุ์ของแคคตัส, เข้าถึงเมื่อวันที่ 30 มกราคม 2558

เข้าถึงได้จาก http://rabeangmai.blogspot.com/2014/03/blog-post_7.html

ภาพที่ 15 ภาพแคคตัส กลุ่ม Cereus “Echinocereus coccineus”

ที่มา : สายพันธุ์ของแคคตัส, เข้าถึงเมื่อวันที่ 30 มกราคม 2558

เข้าถึงได้จาก http://rabeangmai.blogspot.com/2014/03/blog-post_7.html

ภาพที่ 16 ภาพแคคตัส กลุ่ม Cereus “Echinocereus”

ที่มา : สายพันธุ์ของแคคตัส, เข้าถึงเมื่อวันที่ 30 มกราคม 2558

เข้าถึงได้จาก http://rabeangmai.blogspot.com/2014/03/blog-post_7.html

4. กลุ่ม Echinopsis

ภาพที่ 17 ภาพแคคตัส กลุ่ม Echinopsis

ที่มา : สายพันธุ์ของแคคตัส, เข้าถึงเมื่อวันที่ 30 มกราคม 2558

เข้าถึงได้จาก http://rabeangmai.blogspot.com/2014/03/blog-post_7.html

ภาพที่ 18 ภาพแคคตัส กลุ่ม Echinopsis

ที่มา : สายพันธุ์ของแคคตัส, เข้าถึงเมื่อวันที่ 30 มกราคม 2558

เข้าถึงได้จาก http://rabeangmai.blogspot.com/2014/03/blog-post_7.html

คล้ายกับกลุ่ม Cereus แต่ต้นมีขนาดเล็กกว่าและผิวด้านนอกของดอกที่มีลักษณะเป็นหลอด มักมีขนหรือเกล็ดสั้นๆ ปกคลุม ได้แก่สกุล Acanthocalycium, Arequip, Arthrocerus, Borzicactus, Cephalocleistocactus, Chamaecereus, Cleistocactus, Denmoza, Echinopsis,

Espostoa, Haageocereus, Hildewintera, Lobivia, Matucana, Mila, Oreocereus, Oraya, Rebutia, Sulcorebutia, Thrixanthocereus, Weberbauerocereus และ Weingartia

5. กลุ่ม Hylocereus

ภาพที่ 19 ภาพแคคตัส กลุ่ม Hylocereus

ที่มา : สายพันธุ์ของแคคตัส, เข้าถึงเมื่อวันที่ 30 มกราคม 2558

เข้าถึงได้จาก http://rabeangmai.blogspot.com/2014/03/blog-post_7.html

คล้ายกับกลุ่ม Cereus แต่เป็นพวกพืชอิงอาศัย (epiphytic) มีระบบรากอากาศ ต้นเป็นสัน หนามขอบบาง ได้แก่สกุล Aporocactus, Cryptocereus, Deamia, Discocactus, Epiphyllum, Heliocereus, Hylocereus, Mediocactus, Nopalxochia, Pfeiffera, Rhipsalidopsis, Rhipsalis, Schlumbergera, Selenicereus, Weberocereus, Wittia และ Zygocactus

6. กลุ่ม Melocactus

ภาพที่ 20 ภาพแคคตัส กลุ่ม Melocactus

ที่มา : สายพันธุ์ของแคคตัส, เข้าถึงเมื่อวันที่ 30 มกราคม 2558

เข้าถึงได้จาก http://rabeangmai.blogspot.com/2014/03/blog-post_7.html

ภาพที่ 21 ภาพแคคตัส กลุ่ม Melocactus

ที่มา : สายพันธุ์ของแคคตัส, เข้าถึงเมื่อวันที่ 30 มกราคม 2558

เข้าถึงได้จาก http://rabeangmai.blogspot.com/2014/03/blog-post_7.html

คล้ายกับกลุ่ม Neopoteria โคนหลอดดอกมีปุยหรือไม่ก็ได้ แต่จะมีหนามขึ้นปกคลุม ดอกเกิดบนเซฟาเลียมยกเว้นสกุล Buiningia ที่ดอกจะเกิดที่ด้านข้างของเซฟาเลียม ได้แก่ Buiningia, Discocactus และ Melocactus

7. กลุ่ม Neopoteria

ภาพที่ 22 ภาพแคคตัส กลุ่ม Neopoteria

ที่มา : สายพันธุ์ของแคคตัส, เข้าถึงเมื่อวันที่ 30 มกราคม 2558

เข้าถึงได้จาก http://rabeangmai.blogspot.com/2014/03/blog-post_7.html

ต้นขนาดค่อนข้างเล็ก ทรงกลมแป้นหรือทรงระบอก ต้นเป็นสันเห็นได้ชัดเจน โคนหลอด
ดอกมีปุยนุ่มและมีหนาม ได้แก่สกุล Astrocactus, Blossfeldia, Eriosyce , Frailea, Neoporteria,
Notocactus, Porodia, Uebelmannia และ Wigginsia

8. กลุ่ม Echinocactus

ภาพที่ 23 ภาพแคคตัส กลุ่ม Echinocactus

ที่มา : สายพันธุ์ของแคคตัส, เข้าถึงเมื่อวันที่ 30 มกราคม 2558

เข้าถึงได้จาก http://rabeangmai.blogspot.com/2014/03/blog-post_7.html

แต่ดอกจะเกิดบริเวณตอนกลางของด้านบนสุดของต้น และไม่มีเซฟาเลียม ได้แก่สกุล Ancistrocactus, Ariocarpus, Astrophytum, Aztekium, Cochemiea, Coloradao, Copiapao, Coryphantha, Dolichothele, Echinocactus, Echinomastus, Escobaria, Ferocactus, Gymnocalcium, Hamatocactus, Homolocephala, Islaya, Leuchtenbergia, Lophophora, Mamillopsis, Mammillaria, Neobesseya, Neogomesia, Neolloydia, Ortegocactus, Pediocactus, Pelecyphora, Sclerocactus, Solisis, Strombocactus, Thelocactus, Toumeya และ Utahia¹⁴

¹⁴ สายพันธุ์ของแคคตัส, เข้าถึงเมื่อ 30 มกราคม 2558 เข้าถึงได้จาก http://rabeangmai.blogspot.com/2014/03/blog-post_7.html

ภาพที่ 24 ภาพแคคตัส กลุ่ม Echinocactus
ที่มา : สายพันธุ์ของแคคตัส, เข้าถึงเมื่อวันที่ 30 มกราคม 2558
เข้าถึงได้จาก <https://commons.wikimedia.org>

ภาพที่ 25 Coryphantha elephantidens
ที่มา : สายพันธุ์ของแคคตัส, เข้าถึงเมื่อวันที่ 30 มกราคม 2558
เข้าถึงได้จาก <http://webcactus.ru/index.php?uid=1217>

ภาพที่ 26 *Coryphantha elephantidens*
 ที่มา : สายพันธุ์ของแคคตัส, เข้าถึงเมื่อวันที่ 30 มกราคม 2558
 เข้าถึงได้จาก <http://webcactus.ru/index.php?uid=1217>

ภาพที่ 27 *Escobaria*
 ที่มา : สายพันธุ์ของแคคตัส, เข้าถึงเมื่อวันที่ 30 มกราคม 2558
 เข้าถึงได้จาก <http://webcactus.ru/index.php?uid=1217>

ภาพที่ 28 *Escobaria*
 ที่มา : สายพันธุ์ของแคคตัส, เข้าถึงเมื่อวันที่ 30 มกราคม 2558
 เข้าถึงได้จาก <http://webcactus.ru/index.php?uid=1217>

ตารางที่ 1 ตารางเปรียบเทียบผลงานของศิลปินที่ได้รับอิทธิพล

ชื่อศิลปิน	ผลงาน	อิทธิพลทางแนวความคิด	อิทธิพลทางด้านรูปแบบ
ชูลูด นิมเสมอ		เนื้อหาของงานเกี่ยวกับความผูกพันของครอบครัวของแม่ ของลูก ที่อยู่ท่ามกลางธรรมชาติ	รูปแบบของการจัดวางเน้นจุดเด่นตรงกลาง ภาพ บรรยากาศรอบ ๆ ของผลงานที่มีดิสทัว แต่ยังมีความรักของแม่อยู่เสมอ
แมรี สตีเวนสัน คัสซาตต์		ความสัมพันธ์ที่ลึกซึ้งระหว่างแม่และลูก	การแสดงถึงความรัก ความผูกพันของแม่ที่มีต่อลูก
ลูกปลิว จันท์ พุดชา		แนวความคิดใช้รูปแบบประติมากรรมแทนความเป็นแม่เพื่อให้ผู้ชมแทนความเป็นลูกเข้าไปมีส่วนร่วมภายในผลงาน	ลักษณะของการสร้างประกอบชิ้นใหม่ ทำให้เป็นจุดเด่นที่น่าสนใจ
พินรี สันต์พิทักษ์		แนวความคิดใช้ทรงทรวงอกของสตรี หรือ นม แทนสัญลักษณ์ในการแสดงออกถึงความเป็นแม่และผู้หญิงในเวลาเดียวกัน	รูปแบบของการใช้สัญลักษณ์แทนความเป็นแม่

บทที่ 3

วิธีดำเนินงานและขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์

ในการศึกษาค้นคว้าเพื่อสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ หัวข้อ “แม่” พุถึงความมุ่งมั่นความแข็งแกร่งของแม่เลี้ยงเดี่ยวในมุมมองของความสามารถของแม่ที่เลี้ยงลูกเองโดยลำพัง ทำให้เกิดความรู้สึกประทับใจโดยใช้รูปทรงจากธรรมชาติ จากความพิเศษของกระบองเพชร ที่มีวิธีการในการพัฒนาตนเองเพื่อให้ดำรงชีวิตให้อยู่ได้ในสภาพที่โหดร้าย โดยการพัฒนาเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเพื่อให้เหมาะสมกับการอยู่รอด โดยการลดรูปของใบเปลี่ยนเป็นหนาม เพื่อลดการคายน้ำและต่าง ๆ อีกมากมายมาเป็นสัญลักษณ์บ่งบอกถึงความเป็นแม่ นำมาจัดองค์ประกอบใหม่ ในการสร้างสรรค์ผลงานเพื่อแสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นความแข็งแกร่งของแม่เลี้ยงเดี่ยว เพื่อให้เห็นถึงสาระทางรูปทรง สอดคล้องกับแนวความคิด อารมณ์ ความรู้สึก อย่างมีขั้นตอน ซึ่งได้กำหนดไว้ดังนี้

ขั้นตอนการศึกษาข้อมูล

เป็นข้อมูลที่ได้จากการศึกษาจากประสบการณ์จริงของตนเอง ที่ได้ใช้ชีวิตและเติบโตมาในครอบครัวเลี้ยงเดี่ยว ความแข็งแกร่งของแม่ที่สามารถเลี้ยงลูกได้เองเปรียบดั่งคุณสมบัติของต้นกระบองเพชรที่ข้าพเจ้าได้กล่าวไปแล้วนั้น จึงได้ลงพื้นที่จริง เก็บข้อมูลรูปภาพ ค้นคว้าหาข้อมูลตามอุทยานแห่งชาติที่มีต้นกระบองเพชร ได้สัมผัสของจริง สังเกตดอกที่สามารถออกมาได้สวยงาม และข้อมูลจากหนังสือต่าง ๆ ที่บ่งบอกถึงเอกลักษณ์อันโดดเด่นก่อให้เกิดความประทับใจภายในเป็นเสมือนข้อมูลเบื้องต้นในการทำงานที่สำคัญอีกส่วนหนึ่งด้วย นอกจากนี้การศึกษาผลงานศิลปกรรมก็เป็นส่วนสำคัญ ข้าพเจ้าได้ศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผลงานศิลปกรรมทั้งของไทยและต่างประเทศ เพื่อศึกษารูปแบบการนำเสนอ เทคนิค วิธีการ ที่ตรงต่อการแสดงออกและความน่าใจแล้วจึงนำมาวิเคราะห์ข้อมูลและสังเคราะห์ให้ตรงกับความรู้สึกที่ต้องการแสดงออกมาเป็นผลงานชุดนี้

ขั้นตอนการประมวลความคิด

เป็นการรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าในสถานที่จริงและข้อมูลในหนังสือต่าง ๆ โดยการศึกษาและทำความเข้าใจถึงเอกลักษณ์ที่โดดเด่น จากต้นกระบองเพชรขณะออกดอกที่มีสีสันต่าง ๆ ให้ชมจากกลุ่มพันธุ์ของกระบองเพชร และได้นำข้อมูลเบื้องต้นมาวิเคราะห์หาวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตรงกับความรู้สึกส่วนตัว และแสดงออกผ่านผลงานจิตรกรรมสร้างสรรค์ ซึ่งแบ่งขั้นตอนเป็นลำดับทั้งเนื้อหาทางด้านเรื่องราว เนื้อหาด้านทัศนศิลป์ และเนื้อหาทางด้านสัญลักษณ์ อธิบายพอสังเขปได้ดังนี้

เนื้อหาทางด้านเรื่องราว

เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับแม่เลี้ยงเดี่ยวหรือครอบครัวเลี้ยงเดี่ยว แสดงเรื่องราวและความแข็งแกร่งของผู้เป็นแม่ที่ต้องเลี้ยงลูกคนเดียวได้โดยลำพังตั้งแต่เล็กจนเติบโต ให้ทั้งการศึกษา ความอบอุ่น ความสุข สามารถเป็นได้ทั้งพ่อและแม่ในเวลาเดียวกัน

เนื้อหาทางด้านทัศนศิลป์

เป็นการแสดงออกในรูปแบบจิตรกรรมการวาดเส้น (Drawing) ที่เน้นรูปทรงจากต้นกระบองเพชรที่มีผลแต่ก็ยังสามารถออกดอกมาได้สวยงาม โดยอาศัยรูปทรงของต้นกระบองเพชรที่มีดอกเป็นจุดเด่นตรงกลางของผลงานวิทยานิพนธ์ สร้างความกลมกลืนให้กับค่าน้ำหนักสีอย่างเป็นเอกภาพ สื่อความหมายที่มีคุณลักษณะดังนี้

ทัศนธาตุในการสร้างสรรค์

การสร้างสรรค์ผลงานชุดก่อนวิทยานิพนธ์ เป็นการแสดงออกทางความคิด อารมณ์ ความรู้สึก โดยการใช้คุณลักษณะของทัศนธาตุทางศิลปะดังต่อไปนี้

รูปทรง (Form)

ใช้รูปทรงจากต้นกระบองเพชรที่มีดอก เป็นสิ่งแสดงถึง อารมณ์ และความรู้สึก เป็นสัญลักษณ์อีกอย่างหนึ่งที่บ่งบอกถึงแม่ เขียนภาพที่แสดงถึงรูปทรงที่ส่งผลต่อความรู้สึกถึงความแข็งแรง คงทน และนิ่งสงบ ในลักษณะรูปทรงที่แสดงถึงรูปแบบที่เหมือนจริง บ่งบอกถึงแม่เลี้ยงเดี่ยวให้ตรงกับแนวคิดและจุดมุ่งหมายที่ได้ตั้งไว้

สีน้ำหนก (Color and tone)

สีที่ใช้จะสื่อถึงความหมายที่เป็นไปตามการแสดงออกทางอารมณ์ ความรู้สึก และรูปแบบการนำเสนอ โดยหลักการทางจิตวิทยาของสี ซึ่งบรรยากาศที่ครอบคลุมด้วยการใช้ค่าน้ำหนักของสี

น้ำเงินเหลืองดำ สามารถแสดงออกถึงความเงียบ ความสงบ ความมั่นคงให้เกิดขึ้นภายในผลงานได้ ส่วนมากจะใช้สีเขียวโทนต่าง ๆ เป็นหลักของการสร้างสรรค์และสีแดง สีส้ม สีขาว ตามแต่ดอกของ ต้นกระบองเพชรต้นนั้น ซึ่งแสดงค่าน้ำหนักที่เข้ม อ่อน มีด สว่าง เป็นสิ่งเน้นให้ผลงานเกิดมีระยะ มิติ เป็นลักษณะเด่นที่ต้องการแสดงออกตามแนวความคิด สีในผลงานชุดนี้ แสดงออกตาม ความรู้สึกในบรรยากาศที่มีอวลัว มีการเน้นสีให้ดูสว่างเฉพาะดอก และส่วนที่ต้องการแสดงรูปทรง ให้เด่นชัด

พื้นที่ว่าง (Space)

พื้นที่ว่างที่เกิดขึ้นเป็นพื้นที่ที่แสดงความหมายของท้องฟ้า เพื่อขับให้รูปทรงเด่นชัดมากยิ่งขึ้น พื้นที่ว่างภายในภาพเป็นส่วนของท้องฟ้าด้านบนของรูปทรงหลัก คือ ส่วนของท้องฟ้า ด้านหลัง ทำให้ผลงานมีจุดพักสายตาเพื่อให้ตัวงานดูแล้วไม่อึดอัดมากเกินไป สามารถจินตนาการไปสู่ความ เคลื่อนไหวและทำให้งานมีความล่องลึกได้ระดับหนึ่ง

เนื้อหาทางด้านสัญลักษณ์

เป็นการนำเสนอสัญลักษณ์โดยการถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึก ผ่านการแสดงออกรูปทรง กระบองเพชรที่มีดอกสีสด แสดงนัยสื่อความหมายขึ้นความมั่นคง แข็งแรง ของความเป็นแม่เลี้ยง เดี่ยว

ขั้นตอนในการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์

การศึกษาเพื่อสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ของข้าพเจ้า มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

การสร้างภาพร่าง

เมื่อได้ข้อมูลแล้ว จึงนำมารวบรวมเพื่อจะได้วิเคราะห์ตามแนวทางที่จะแสดงออกได้อย่าง ตรงจุด และสังเคราะห์ออกมาโดยการกำหนดรูปทรงและโครงสร้างของภาพ และแสดงออกด้วย ทัศนธาตุเป็นไปในทิศทางที่ต้องการ

การสร้างสรรค์ผลงาน

นำภาพร่างลายเส้นที่สมบูรณ์และเหมาะสม มาขยายจริงพร้อมกับแก้ปัญหาโครงสร้างและ องค์ประกอบ เพื่อให้ผลงานแสดงออกตรงตามความคิด จินตนาการ อารมณ์และความรู้สึกได้มากที่สุด

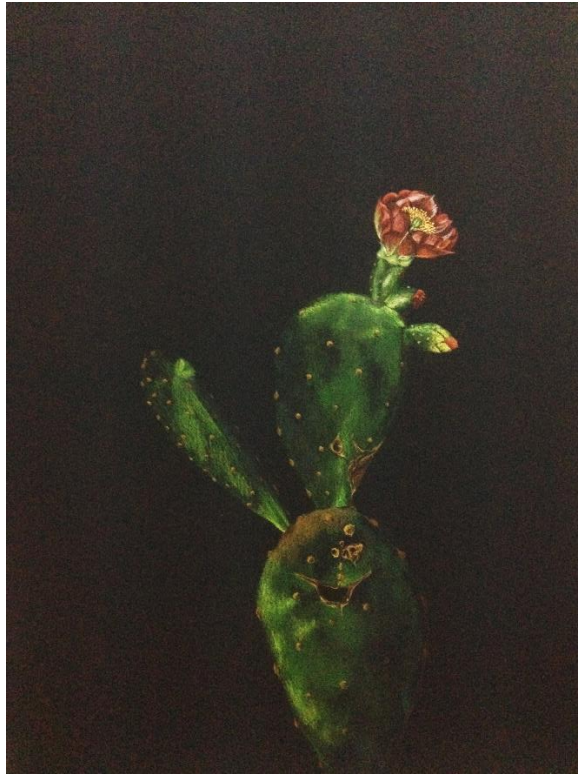

การวิเคราะห์ผลงาน

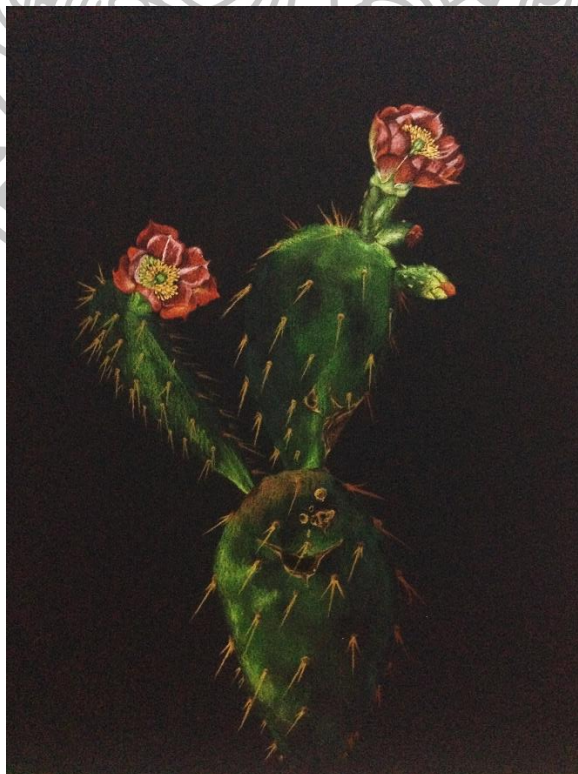
เพื่อศึกษาถึงความแตกต่างและความประสานสัมพันธ์ของโครงสร้าง ทศนธาตุและจินตนาการ โดยการพัฒนาผลงานจากแนวคิดเดียวกัน ซึ่งวิเคราะห์ผลงานนั้นมีความสำคัญที่ผู้สร้างสรรค์ผลงานต้องปฏิบัติ เพื่อทราบถึงปัญหาและดำเนินการแก้ไขเพื่อปรับปรุงและพัฒนาผลงานในขั้นต่อไป

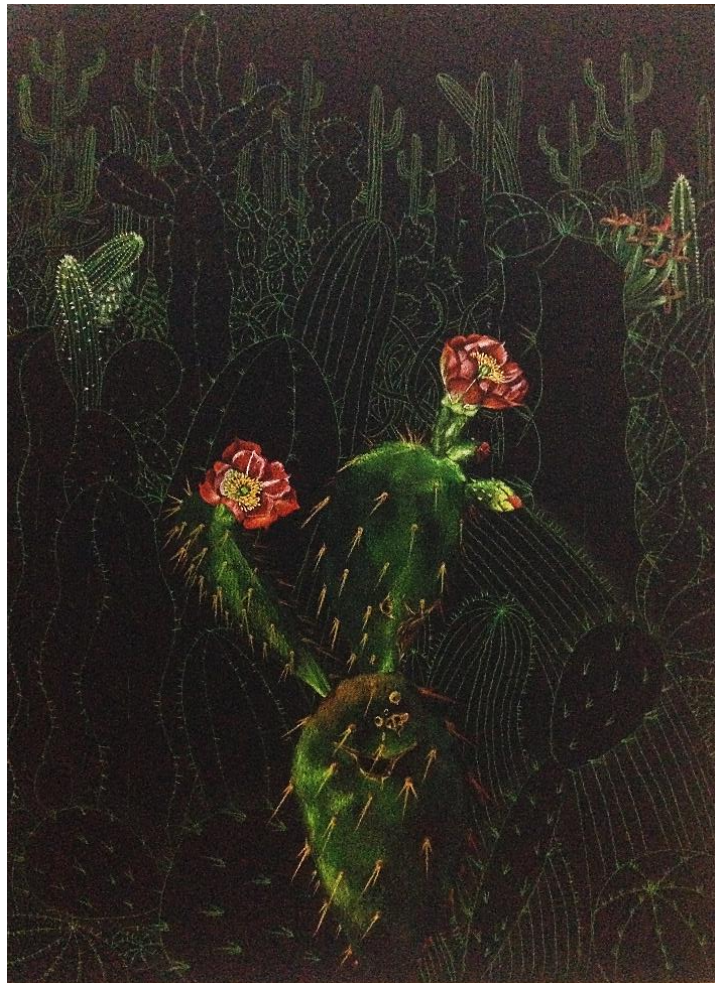
ภาพที่ 29 ภาพร่างลายเส้น ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 4

ภาพที่ 30 การลบสีตรงจุดเด่นของภาพ ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 4

ภาพที่ 31 คัดน้ำหนักรูปทรงให้ดูชัดเจนขึ้น ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 4

ภาพที่ 32 การแต่งเก็บ วาดรายละเอียดให้ทั่วทั้งภาพ ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 4

ผลงานระยะก่อนวิทยานิพนธ์

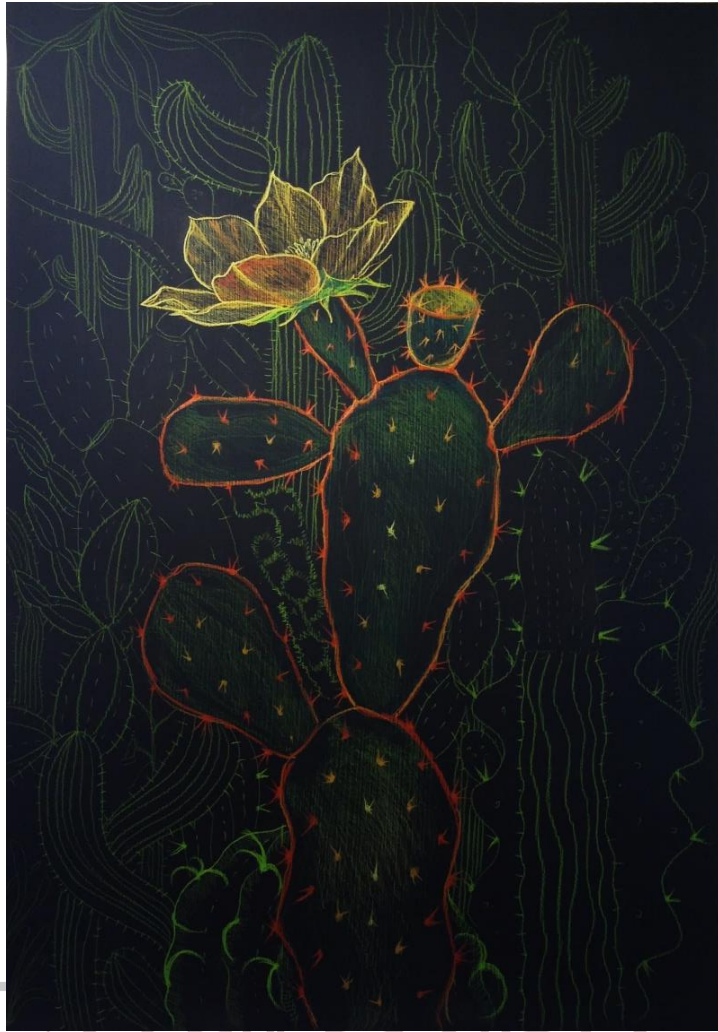
ผลงานระยะก่อนวิทยานิพนธ์ถือเป็นผลงานสร้างสรรค์ที่มีพัฒนาการและมีความเปลี่ยนแปลงไปจากผลงานชุดที่ผ่านมาอย่างมาก ถือเป็น การทดลองกระบวนการสร้างสรรค์ทางด้านเทคนิค โดยเฉพาะการใช้เทคนิคในการวาดเส้นเพื่อสร้างภาพผลงาน ซึ่งได้ผลตามที่ต้องการในการถ่ายทอดความคิด ความรู้สึกและอารมณ์ รวมถึงการจัดวางองค์ประกอบที่ดูเรียบง่ายผลงานในช่วงนี้ ใช้เรื่องราวเกี่ยวกับสัญลักษณ์แม่เลี้ยงเดี่ยว ซึ่งผลงานดังกล่าวมีจำนวนทั้งสิ้น 6 ชิ้น ดังนี้

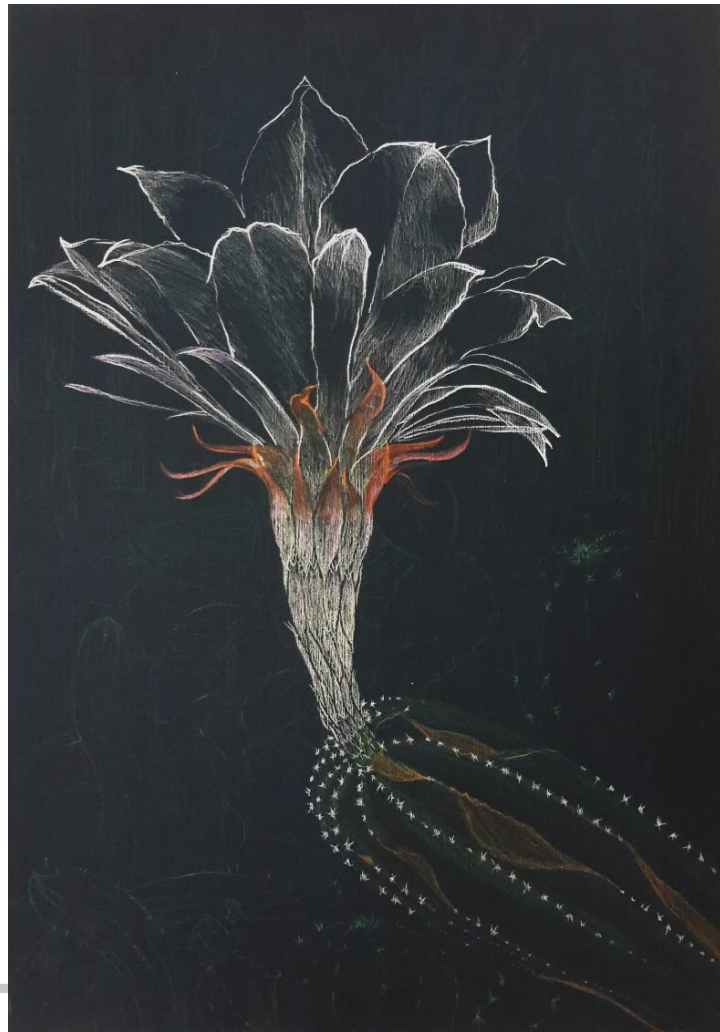
ภาพที่ 33 ผลงานระยะก่อนวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 1

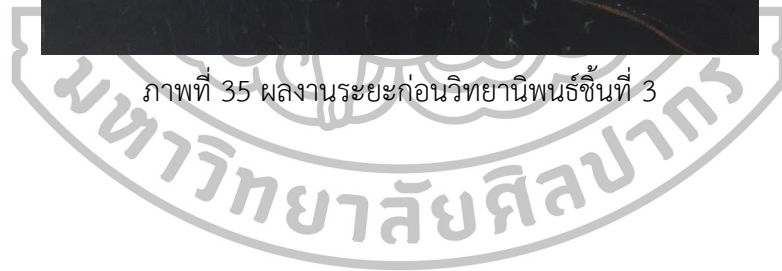

ภาพที่ 34 ผลงานระยะก่อนวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 2

ภาพที่ 35 ผลงานระยะก่อนวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 3

ภาพที่ 36 ผลงานระยะก่อนวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 4

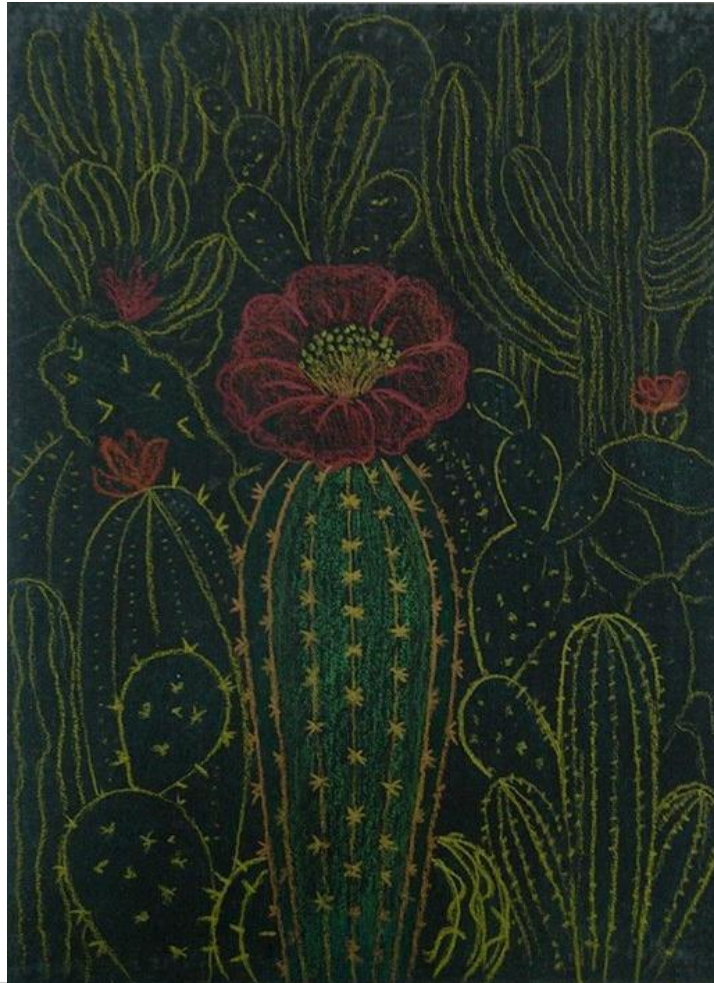

ภาพที่ 37 ผลงานระยะก่อนวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 5

ภาพที่ 38 ผลงานระยะก่อนวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 6

บทที่ 4

วิเคราะห์ผลการดำเนินการสร้างสรรค์

ผลงานวิทยานิพนธ์ หัวข้อ “แม่” เป็นการศึกษาค้นพบรูปแบบ เทคนิค และวิธีการแสดงออกทางศิลปะที่มีลักษณะเฉพาะตนและมุ่งการค้นคว้าหาข้อมูล และรูปทรงในความคิดและจินตนาการบวกกับความรู้สึก เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ด้านเนื้อหาและสื่อความหมายให้ตรงประเด็นในด้านความคิดให้มากที่สุด โดยมีระยะเวลาในการทดลองค้นคว้าและสร้างสรรค์รวมทั้งแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์

ผลงานที่สร้างสรรค์ในช่วงวิทยานิพนธ์เป็นการสร้างสรรค์อย่างต่อเนื่อง การรวบรวมความคิดให้มีความชัดเจน มีการพัฒนาเทคนิค รูปแบบ เนื้อหา มุมมองในการแสดงออก โดยสามารถสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ทั้งหมด 8 ชิ้น ซึ่งในแต่ละชิ้นได้สร้างสรรค์และวิเคราะห์การดำเนินงานเพื่อเก็บข้อมูล ปรับปรุงแก้ไขข้อผิดพลาด และพัฒนาผลงานในขั้นต่อ ๆ ไปในการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ ทั้งนี้ในการวิเคราะห์ผลการดำเนินการในการสร้างสรรค์ผลงานในช่วงวิทยานิพนธ์ ได้วิเคราะห์ข้อมูลด้านแนวความคิดในการสร้างสรรค์ จากข้อมูลของต้นกระบองเพชรที่สามารถมีดอกสวยงามมาแทนสัญลักษณ์ของความเป็นแม่เลี้ยงเดี่ยว ที่มีความสามารถยืนต้นในพื้นที่แห้งแล้งได้ด้วยตัวเอง ไม่ว่าจะเป็นการปรับเปลี่ยน เปลี่ยนแปลงลำต้นให้มีความแข็งแรง ทนทาน ต่อสภาพอากาศ การสะสมน้ำในลำต้นเพื่อเป็นการดำรงชีพให้อยู่รอดได้ จนสามารถมีดอกที่สวยงามออกมาได้ กล่าวคือลำต้นกระบองเพชรเปรียบเสมือนแม่ ดอกเปรียบเหมือนลูก ๆ ที่คอยอยู่เคียงข้างกันเสมอ สื่อให้เห็นถึงความสามารถของแม่ที่สามารถเลี้ยงลูกได้เองโดยลำพัง เป็นทุกอย่างได้ในชีวิตลูก

ขั้นตอนในการสร้างสรรค์

การศึกษาเพื่อสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

การสร้างภาพร่าง

นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษา ค้นคว้าและได้ไปสัมผัสจริงในสถานที่ต่าง ๆ มาผ่านกระบวนการวิเคราะห์ให้เป็นรูปแบบ ความคิดเป็นของตนเองให้ได้มากที่สุด สร้างภาพร่างเบื้องต้นด้วยดินสอบนกระดาษหรือบนสมุดสเก็ต เพื่อหาโครงสร้างหรือการกำหนดตำแหน่งของจุดเด่นของภาพแล้วยังสามารถสร้างบรรยากาศโดยรอบให้มีมิติได้ความต้องการ ตลอดจนศึกษาลักษณะต่าง ๆ ของต้นกระบองเพชร ทั้งลำต้น ดอก สีของดอก คุณสมบัติของต้นกระบองเพชร ผสมกับความคิดสร้างสรรค์ ร่วมลงไปในขณะที่ร่างภาพ โดยใช้วิธีสร้างภาพร่างเบื้องต้นหลาย ๆ ภาพ แล้งจึงนำมาเลือกสรรภาพร่างที่เหมาะสม เพื่อใช้ในการขยายเป็นผลงานสร้างสรรค์ในขั้นตอนต่อไป

การสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม

เมื่อได้แบบภาพร่างที่ตรงต่อเป้าหมาย แนวความคิด อารมณ์และความรู้สึกแล้ว ขั้นตอนต่อไปจึงสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม ซึ่งพอจะสรุปขั้นตอนการสร้างสรรค์ได้ดังนี้

ลงสีพื้นบนเฟรมไม้ ก่อนการร่างภาพผลงานขนาดจริง ลงสีพื้นด้วยสีน้ำพลาสติก สีดำผสมสีน้ำเงิน ให้ได้สีที่ต้องการ

การร่างภาพ นำภาพต้นแบบที่เลือกมาขยายขนาดลงบนเฟรมไม้โดยการร่างภาพตามภาพต้นแบบ

การลงสี ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดนี้ ได้สร้างบรรยากาศภาพรวมด้วยค่าน้ำหนักสีให้เกิดความกลมกลืน เพื่อให้ตรงกับแนวความคิด อารมณ์และความรู้สึก โดยจะใช้สีเขียวหลากหลายโทน เป็นหลักของการสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นโทนสีที่แสดงค่าน้ำหนักเข้ม อ่อน มือ สว่าง เป็นสิ่งเน้นให้ผลงานมีระยะมิติ และสีแดง ส้ม ขาว ตามแต่ดอกของต้นนั้น ๆ ให้เกิดเป็นจุดเด่นในภาพ ที่มีความสว่างที่สุด มีลักษณะเด่นตามที่ต้องการแสดงออกตามแนวความคิด สีในผลงานชุดนี้ แสดงออกตามความรู้สึกในบรรยากาศที่ มีดลสลัว มีการเน้นสีให้ดูสว่างในส่วนที่ภาพแสดงถึงดอกของต้นกระบองเพชร

คัดค่าน้ำหนักสีของรูปทรงให้ดูชัดเจนขึ้น เช่น รูปทรงของต้นกระบองเพชร ดอก และต้นกระบองเพชรส่วนที่เป็นองค์ประกอบของผลงานบางส่วน

ขั้นตอนสุดท้าย เป็นการเก็บรายละเอียดและปรับแต่งค่าน้ำหนักสีโดยรวมอีกอีกครั้ง เพื่อให้ภาพผลงานโดยรวมเกิดความผสมกลมกลืน ระหว่างรูปทรงของต้นกระบองเพชรที่เป็นจุดเด่น กับต้น

กระเบื้องเพชรที่เป็นบรรยากาศให้เกิดการทับซ้อนกันไปมา รวมไปถึงการประสานกันของค่าน้ำหนักสีในแต่ละต้นและพื้นที่ว่างในบรรยากาศโดยรวมทั้งหมด แล้วจึงตกแต่งเก็บรายละเอียดของภาพเป็นครั้งสุดท้าย เพื่อให้ผลงานเสร็จสมบูรณ์

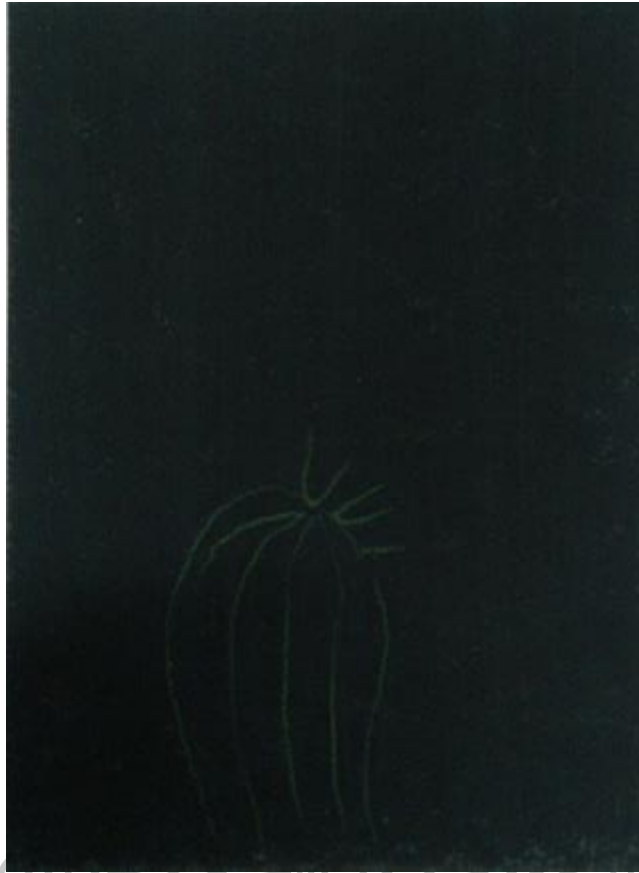
ผลงานในชุดวิทยานิพนธ์มีจุดเด่นที่น่าสนใจดังนี้

เนื้อหาของภาพผลงาน “แม่” ซึ่งเป็นเช่นเดียวกับผลงานระยะก่อนวิทยานิพนธ์ แต่มีแง่มุมที่น่าสนใจด้านการแสดงออกทางด้านอารมณ์ ความรู้สึก ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะตน และตรงกับวัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค์มากยิ่งขึ้น

ปัญหาในการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์

ปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นต่อเนื่องจากการสร้างสรรค์ผลงานระยะก่อนวิทยานิพนธ์ เกี่ยวกับการลงสีพื้นของผลงาน ไม่สามารถควบคุมการลงสีพื้นของผลงานให้เรียบได้ ทำให้การสร้างภาพไม่มีความประณีตตามความต้องการ เกิดร่องระหว่างสีที่ลงไม่ต่อเนื่องกัน จึงแก้ไขด้วยการทดลองปรับเปลี่ยนวิธีการลงสีให้เกิดความเรียบเนียนตามที่ต้องการ จนได้เครื่องมือช่วยในการลงสีให้เรียบเนียนจากเครื่องพ่นสี ทำให้การลงสีพื้นของภาพผลงานมีความเรียบเนียนตามความต้องการ ซึ่งทำให้สามารถร่างภาพผลงานได้ไม่ติดขัดหรือขาดตอนสม่ำเสมอทั้งทั้งภาพผลงาน ช่วยให้ภาพผลงานมีความโดดเด่นมากยิ่งขึ้น ขณะเดียวกันพื้นที่ดังกล่าวก็สามารถสื่อสารความหมายทางด้านอารมณ์ ความรู้สึกพร้อมกันอีกด้วย

การพัฒนาค่าคมชัดของน้ำหนักสี การกำหนดพื้นที่ว่าง การสร้างบรรยากาศ ความสว่างความมืด ให้เกิดความผสมกลมกลืนกันของภาพรวม เพื่อให้ตรงกับแนวความคิดที่ต้องการสะท้อนความลงตัว ด้วยค่าน้ำหนักสีเข้ม อ่อน มีด สว่าง เป็นตัวเน้นให้ผลงานเกิดระยะและมิติ มีลักษณะเด่นที่ต้องการแสดงออกผ่านความรู้สึกที่ต้องการสื่อ ผ่านรูปทรงของต้นกระเบื้องเพชร จากพื้นที่ใช้สีเข้มเป็นตัวประสานให้เกิดความรู้สึกสงบ โดดเดี่ยว แข็งแรงได้ด้วยตัวเอง ซึ่งเป็นค่าน้ำหนักสีโดยรวมสอดแทรกความคิด จินตนาการส่วนตัวของข้าพเจ้าลงไปในตัวผลงาน

ภาพที่ 39 ภาพแสดงขั้นตอนการร่างภาพ ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 1

ภาพที่ 40 ภาพแสดงขั้นตอนการขึ้นรูป ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 1

ภาพที่ 41 ภาพแสดงขั้นตอนการขึ้นรูป ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 1

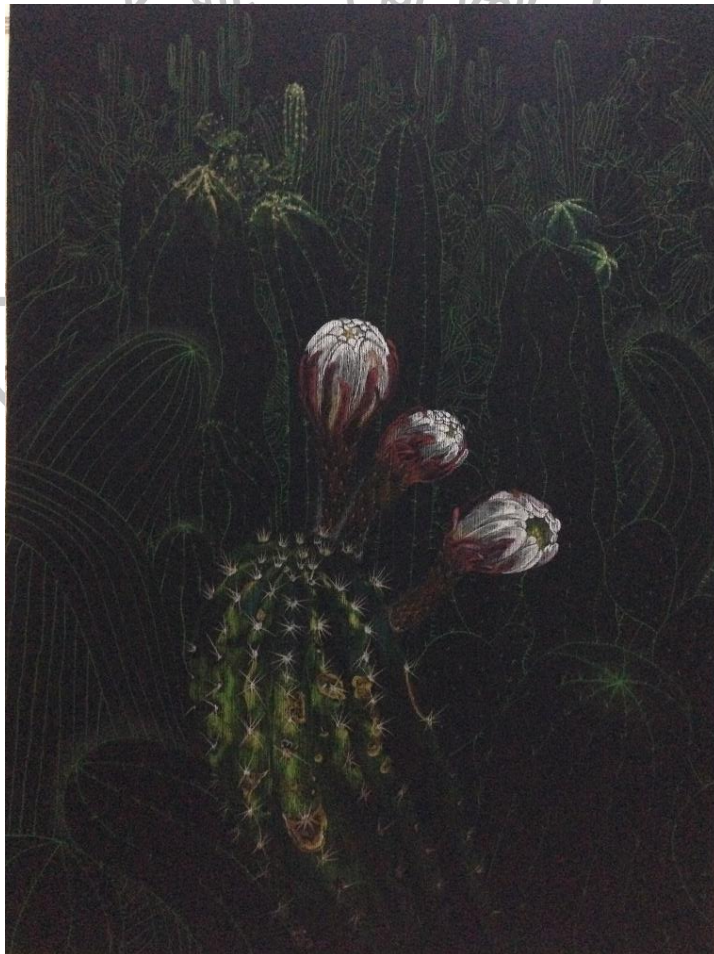

ภาพที่ 42 ภาพแสดงขั้นตอนการขึ้นรูป ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 1

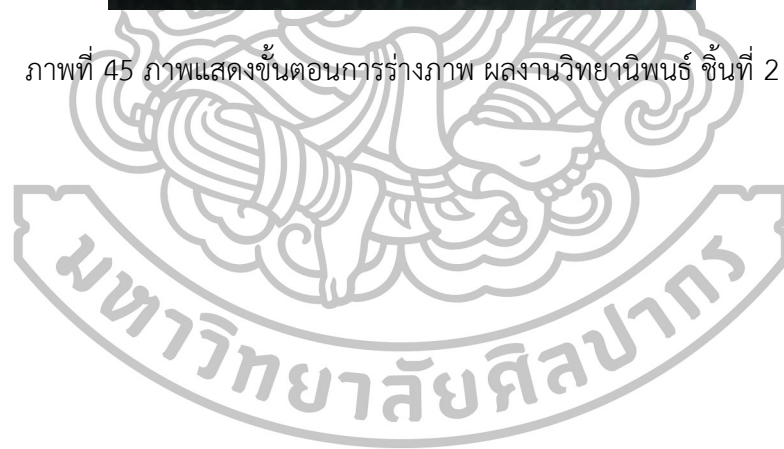
ภาพที่ 43 ภาพแสดงขั้นตอนการขึ้นรูป ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 1

ภาพที่ 44 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 1

ภาพที่ 45 ภาพแสดงขั้นตอนการร่างภาพ ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 2

ภาพที่ 46 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 2

ภาพที่ 47 ภาพแสดงขั้นตอนการร่างภาพ ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 3

ภาพที่ 48 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 3

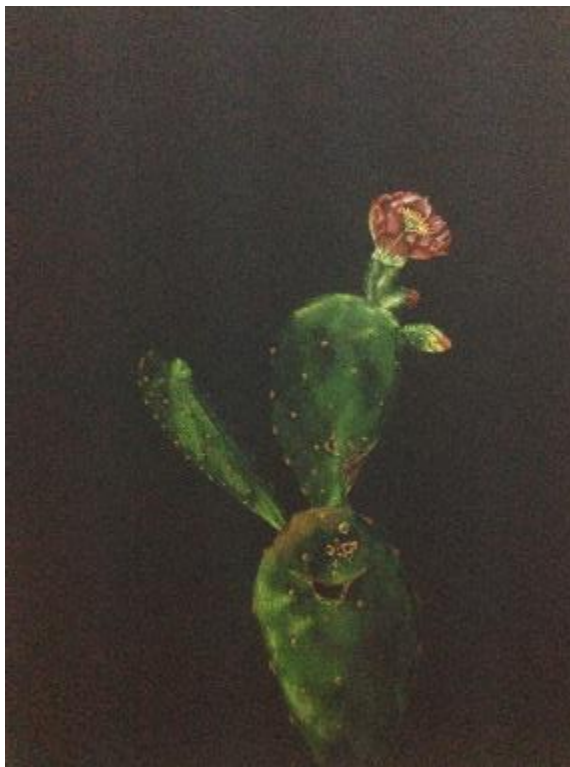

ภาพที่ 49 ภาพแสดงขั้นตอนการร่างภาพ ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 4

ภาพที่ 50 ภาพแสดงขั้นตอนการขึ้นรูป ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 4

ภาพที่ 51 ภาพแสดงขั้นตอนการขึ้นรูป ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 4

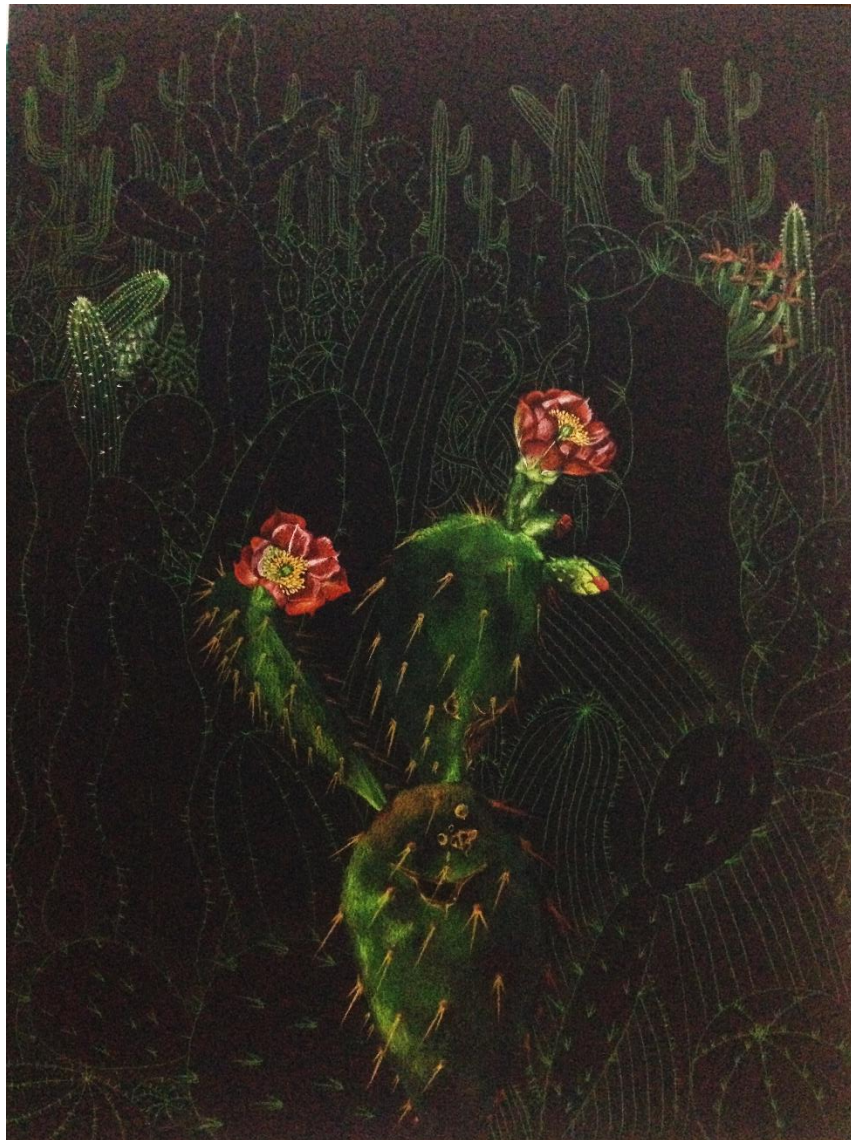
ภาพที่ 52 ภาพแสดงขั้นตอนการขึ้นรูป ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 4

ภาพที่ 53 ภาพแสดงขั้นตอนการขึ้นรูป ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 4

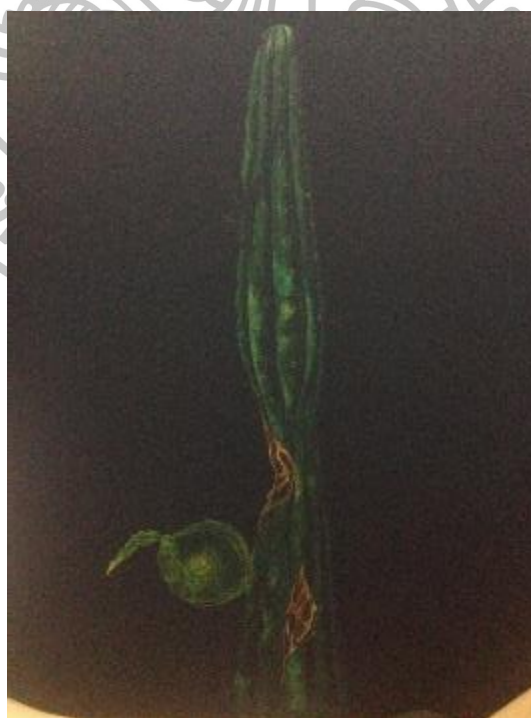

ภาพที่ 54 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 4

ภาพที่ 55 ภาพแสดงขั้นตอนการร่างภาพ ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 5

ภาพที่ 56 ภาพแสดงขั้นตอนการขึ้นรูป ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 5

ภาพที่ 57 ภาพแสดงขั้นตอนการขึ้นรูป ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 5

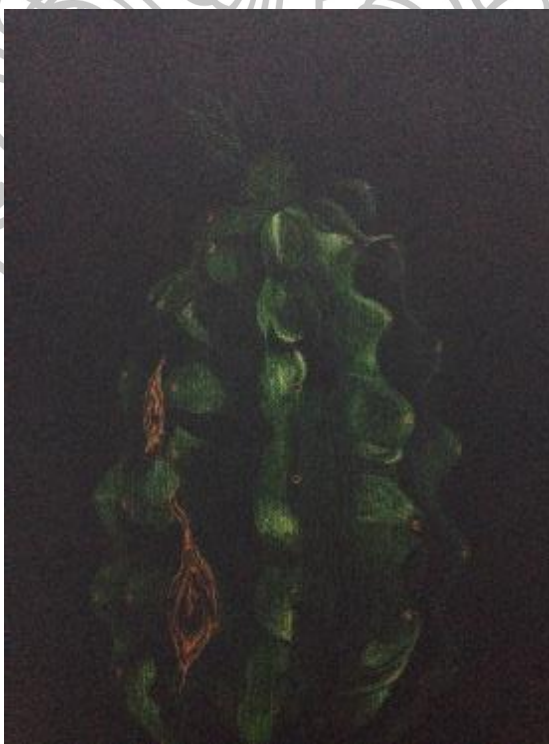

ภาพที่ 58 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 5

ภาพที่ 59 ภาพแสดงขั้นตอนการร่างภาพ ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 6

ภาพที่ 60 ภาพแสดงขั้นตอนการขึ้นรูป ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 6

ภาพที่ 61 ภาพแสดงขั้นตอนการขึ้นรูป ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 6

ภาพที่ 62 ภาพแสดงขั้นตอนการขึ้นรูป ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 6

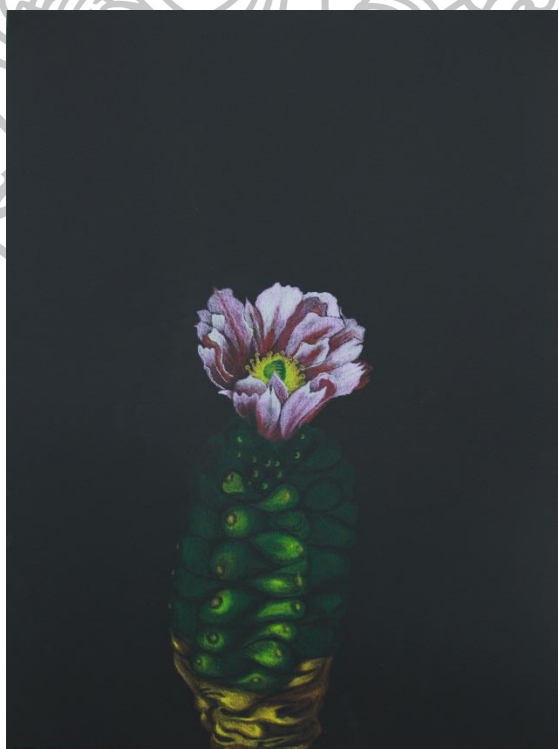

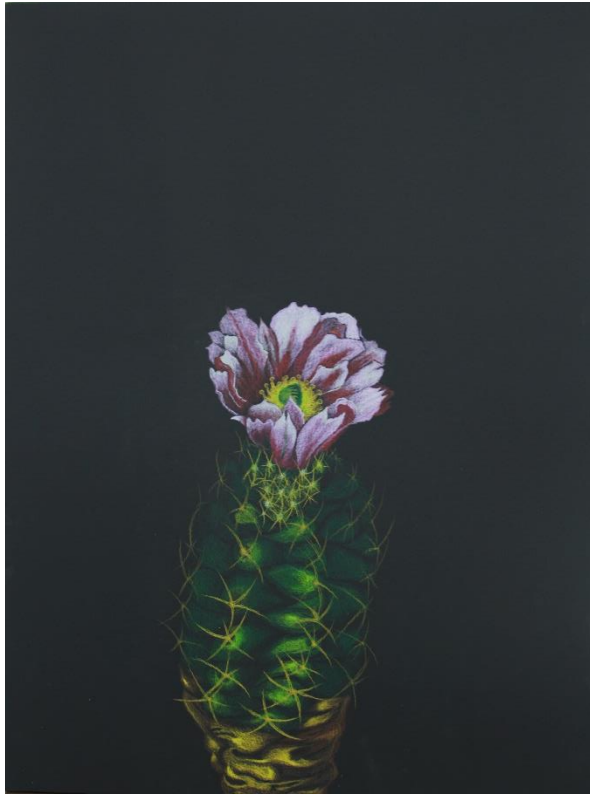
ภาพที่ 63 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 6

ภาพที่ 64 ภาพแสดงขั้นตอนการร่างภาพ ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 7

ภาพที่ 65 ภาพแสดงขั้นตอนการขึ้นรูป ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 7

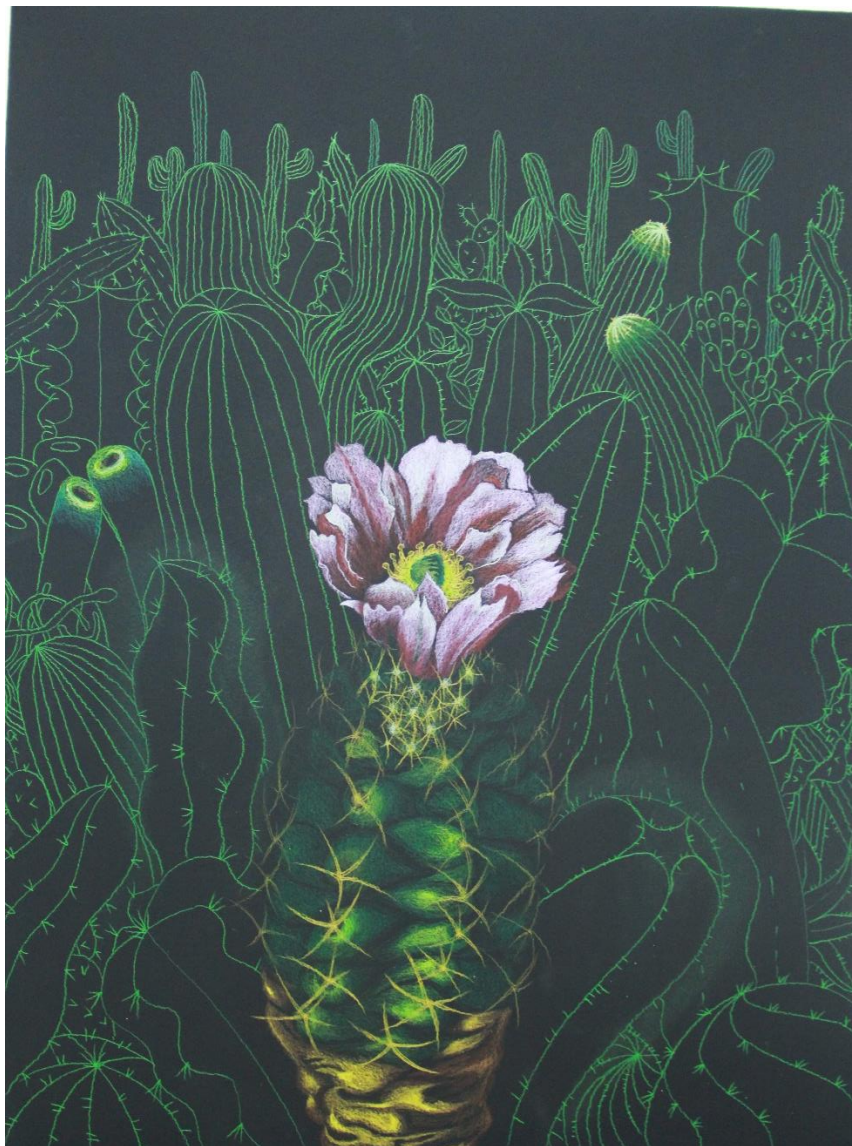

ภาพที่ 66 ภาพแสดงขั้นตอนการขึ้นรูป ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 7

ภาพที่ 67 ภาพแสดงขั้นตอนการขึ้นรูป ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 7

ภาพที่ 68 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 7

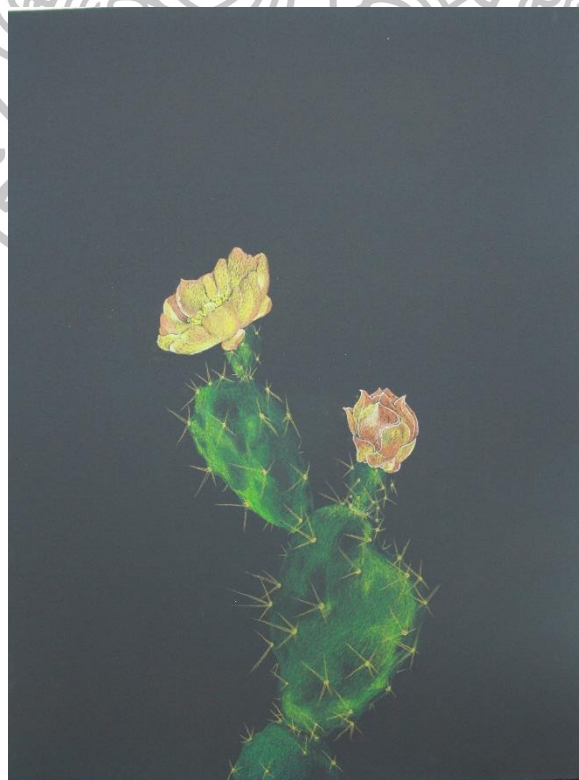
ภาพที่ 69 ภาพแสดงขั้นตอนการร่างภาพ ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 8

ภาพที่ 70 ภาพแสดงขั้นตอนการขึ้นรูป ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 8

ภาพที่ 71 ภาพแสดงขั้นตอนการขึ้นรูป ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 8

ภาพที่ 72 ภาพแสดงขั้นตอนการขึ้นรูป ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 8

ภาพที่ 73 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 8

ตารางที่ 2 สรุปผลการวิเคราะห์ผลงานวิทยานิพนธ์

ผลงาน	ผลงานชิ้นที่ 1	ผลงานชิ้นที่ 2
รูปผลงาน		
ขนาด	60 x 80 เซนติเมตร	
เทคนิค	วาดเส้น (Drawing) บนเฟรมไม้	
แนวคิด	<p>แสดงเนื้อหาถึงความมุ่งมั่นความแข็งแกร่งของแม่เลี้ยงเดี่ยวในมุมมองของความสามารถของแม่ที่เลี้ยงลูกเองได้โดยลำพัง ทำให้เกิดความรู้สึกประทับใจโดยใช้รูปทรงจากธรรมชาติจากต้นกระบองเพชรที่สามารถออกดอกสีสดสวยงามให้ได้ชม นำมาจัดองค์ประกอบใหม่ ในการสร้างสรรค์ผลงานเพื่อแสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นความแข็งแกร่ง การปรับตัวเพื่อให้อยู่รอดของลำต้นและยังสามารถออกดอกที่สวยงามออกมาให้เห็นดังการเลี้ยงลูกของแม่เลี้ยงเดี่ยว</p>	
จุดเด่น	<p>เลือกต้นกระบองเพชรต้นใหญ่ที่ออกดอกที่มีสีสัน เป็นจุดรวมสายตาของภาพที่ทำให้ดูเป็นที่น่าสนใจ และสามารถสื่อความหมายตามความต้องการในอารมณ์ ความรู้สึก ของผู้สร้างสรรค์</p>	
ปัญหา	<p>การลงสีพื้นของภาพผลงาน ได้ไม่เรียบ ทำให้การร่างภาพผลงานมีการขาดตอน ไม่ต่อเนื่อง เกิดเส้นบนพื้นผิว</p>	<p>ได้พื้นสีเคลือบด้าน ทำให้ภาพผลงานเกิดละออง ฝ้า บนภาพผลงาน</p>
การแก้ไขและการพัฒนา	<p>การลงสีพื้นให้หนามากขึ้น และใช้กระดาษทรายขัดในแต่ละชั้นให้เรียบก่อนลงสีชั้นต่อ ๆ ไป</p>	<p>หาสีเคลือบประเภทอื่น ทดลองลงบนเฟรมในงานชิ้นต่อไป</p>

ตารางที่ 2 สรุปผลการวิเคราะห์ผลงานวิทยานิพนธ์ (ต่อ)

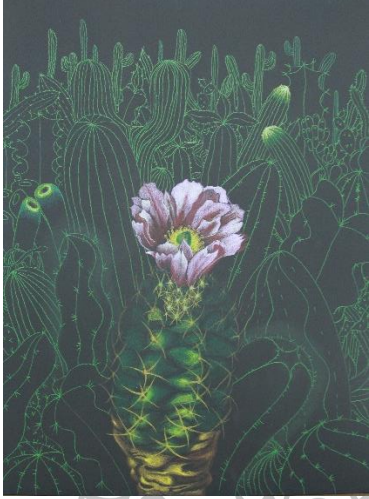

ผลงาน	ผลงานชั้นที่ 3	ผลงานชั้นที่ 4
รูปผลงาน		
ขนาด	60 x 80 เซนติเมตร	
เทคนิค	วาดเส้น (Drawing) บนเฟรมไม้	
แนวคิด	<p>แสดงเนื้อหาถึงความมุ่งมั่นความแข็งแกร่งของแม่เลี้ยงเดี่ยวในมุมมองของความสามารถของแม่ที่เลี้ยงลูกเองได้โดยลำพัง ทำให้เกิดความรู้สึกประทับใจใช้รูปทรงจากธรรมชาติจากต้นกระบองเพชรที่สามารถออกดอกสีสดสวยงามให้ได้ชม นำมาจัดองค์ประกอบใหม่ ในการสร้างสรรค์ผลงานเพื่อแสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นความแข็งแกร่ง การปรับตัวเพื่อให้อยู่รอดของลำต้นและยังสามารถออกดอกที่สวยงามออกมาให้เห็นถึงการเลี้ยงลูกของแม่เลี้ยงเดี่ยว</p>	
จุดเด่น	<p>เลือกต้นกระบองเพชรต้นใหญ่ที่ออกดอกที่มีสีส้ม เป็นจุดรวมสายตาของภาพที่ทำให้ดูเป็นที่น่าสนใจ และสามารถสื่อความหมายตามความต้องการในอารมณ์ ความรู้สึก ของผู้สร้างสรรค์</p>	
ปัญหา	<p>ได้เลือกต้นกระบองเพชรที่มีสีน้ำตาล ทำให้ภาพรวมดูเด่นชัดเกิดความต้องการของแนวความคิด</p>	-
การแก้ไขและการพัฒนา	<p>โดยการลงสีที่เข้มมากขึ้นลงบนภาพผลงาน ทำให้ผลงานมีความกลมกลืนมากขึ้น</p>	-

ตารางที่ 2 สรุปผลการวิเคราะห์ผลงานวิทยานิพนธ์ (ต่อ)

ผลงาน	ผลงานชั้นที่ 5	ผลงานชั้นที่ 6
รูปผลงาน		
ขนาด	60 x 80 เซนติเมตร	
เทคนิค	วาดเส้น (Drawing) บนเฟรมไม้	
แนวคิด	<p>แสดงเนื้อหาถึงความมุ่งมั่นความแข็งแกร่งของแม่เลี้ยงเดี่ยวในมุมมองของความสามารถของแม่ที่เลี้ยงลูกเองได้โดยลำพัง ทำให้เกิดความรู้สึกประทับใจโดยใช้รูปทรงจากธรรมชาติจากต้นกระบองเพชรที่สามารถออกดอกสีสดสวยงามให้ได้ชม นำมาจัดองค์ประกอบใหม่ ในการสร้างสรรค์ผลงานเพื่อแสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นความแข็งแกร่ง การปรับตัวเพื่อให้อยู่รอดของลำต้นและยังสามารถออกดอกที่สวยงามออกมาให้เห็นดังการเลี้ยงลูกของแม่เลี้ยงเดี่ยว</p>	
จุดเด่น	<p>เลือกต้นกระบองเพชรต้นใหญ่ที่ออกดอกที่มีสีสัน เป็นจุดรวมสายตาของภาพที่ทำให้ดูเป็นที่น่าสนใจ และสามารถสื่อความหมายตามความต้องการในอารมณ์ ความรู้สึก ของผู้สร้างสรรค์</p>	
ปัญหา	-	-
การแก้ไขและการพัฒนา	-	-

ตารางที่ 2 สรุปผลการวิเคราะห์ผลงานวิทยานิพนธ์ (ต่อ)

ผลงาน	ผลงานชั้นที่ 7	ผลงานชั้นที่ 8
รูปผลงาน		
ขนาด	60 x 80 เซนติเมตร	
เทคนิค	วาดเส้น (Drawing) บนเฟรมไม้	
แนวคิด	<p>แสดงเนื้อหาถึงความมุ่งมั่นความแข็งแกร่งของแม่เลี้ยงเดี่ยวในมุมมองของความสามารถของแม่ที่เลี้ยงลูกเองได้โดยลำพัง ทำให้เกิดความรู้สึกประทับใจโดยใช้รูปทรงจากธรรมชาติจากต้นกระบองเพชรที่สามารถออกดอกสีสดสวยงามให้ได้ชม นำมาจัดองค์ประกอบใหม่ ในการสร้างสรรค์ผลงานเพื่อแสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นความแข็งแกร่ง การปรับตัวเพื่อให้อยู่รอดของลำต้นและยังสามารถออกดอกที่สวยงามออกมาให้เห็นถึงการเลี้ยงลูกของแม่เลี้ยงเดี่ยว</p>	
จุดเด่น	<p>เลือกต้นกระบองเพชรต้นใหญ่ที่ออกดอกที่มีสีส้ม เป็นจุดรวมสายตาของภาพที่ทำให้ดูเป็นที่น่าสนใจ และสามารถสื่อความหมายตามความต้องการในอารมณ์ ความรู้สึก ของผู้สร้างสรรค์</p>	
ปัญหา	<p>ในการลงสีที่เป็นส่วนของดอกผิดขั้นตอน ทำให้สีที่ลงไม่สด ดูซ้ำ ไม่สอดคล้องตามความต้องการ</p>	<p>จัดองค์ประกอบโดยรวมของภาพไม่ค่อยสมดุล</p>
การแก้ไขและการพัฒนา	<p>พยายามลงสีให้เนียนมากยิ่งขึ้น เพื่อให้ได้สีที่ต้องการ</p>	<p>ต้องควบคุมการจัดวางองค์ประกอบของภาพให้ดียิ่งขึ้นในงานครั้งต่อไป</p>

บทที่ 5

อภิปรายและข้อเสนอแนะในการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์

สรุปการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์

ในการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุด “แม่” ได้มีทั้งหมด 8 ชิ้น ซึ่งมีแรงบันดาลใจและแนวความคิดมาจากการได้เห็นถึงคุณสมบัติ ลักษณะความพิเศษของต้นกระบองเพชรที่แตกต่างจากต้นไม้ชนิดอื่น ๆ ของธรรมชาติได้สร้างขึ้น ต้นกระบองเพชรที่สามารถยืนต้นอยู่ได้ แม้อยู่ในทะเลทรายที่แห้งแล้งกันดาร โดยไม่ตาย เพราะนาน ๆ ครั้งหนึ่งจะมีฝนตกจำนวนมาก โดยต้นกระบองเพชรยังสามารถจะเก็บน้ำไว้ในลำต้นเป็นจำนวนมาก มันจะใช้น้ำตลอดระยะเวลาแห้งแล้งที่ยาวนาน และมันจะมีการปรับเปลี่ยนใบเป็นหนามเพื่อลดการคายน้ำได้อีก ทำให้นึกถึงแม่ของตนเองที่สามารถเลี้ยงลูกได้ด้วยตนเองเพียงคนเดียว มีความอดทน พยายาม ปรับเปลี่ยน สร้างความแข็งแกร่งในครอบครัวให้สมบูรณ์อยู่เสมอ จึงได้นำมาเปรียบหรือแทนสัญลักษณ์ของความเป็นแม่เลี้ยงเดี่ยวของแม่ตนเอง

ด้วยความประทับใจ และสนใจในลักษณะพิเศษของต้นกระบองเพชรเป็นสัญลักษณ์ของความ เป็นแม่เลี้ยงเดี่ยว ที่เป็นสื่อในการแสดงออกในส่วนของการสร้างสรรค์ผลงานในการสร้างสรรค์รูปแบบ เทคนิค และวิธีการ ถ่ายทอดภาพลักษณ์ความเป็นตัวตนของตนเอง จากประสบการณ์และจินตนาการ ส่วนตน เพื่อตอบสนองความคิด อารมณ์และความรู้สึกส่วนตน

อภิปรายในการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์

การสร้างสรรคผลงานวิทยานิพนธ์ชุดนี้มีได้มีแรงบันดาลใจและแนวความคิดมาจากการสังเกตถึงคุณสมบัติและลักษณะความพิเศษของต้นกระบองเพชร ซึ่งต้นกระบองเพชรนั้นแตกต่างจากพืชชนิดอื่น ๆ ในธรรมชาติ โดยที่ต้นกระบองเพชรสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในสภาวะที่ขาดการดำรงชีวิตเป็นอย่างมาก เนื่องจากต้นกระบองเพชรจะอยู่ในทะเลทรายที่แห้งแล้งกันดาร แต่ก็สามารถดำรงชีวิตต่อไปได้เนื่องจากต้นกระบองเพชรสามารถเก็บน้ำไว้ในลำต้นเป็นจำนวนมากหลังจากที่ได้รับน้ำจากฝนที่ไม่บ่อยครั้งจะตกลงมา ต้นกระบองเพชรจะใช้น้ำที่เก็บไว้ดำรงชีวิตตลอดระยะเวลาแห่งแล้งที่ยาวนาน และยังมีคุณสมบัติพิเศษอีกอย่างหนึ่งคือ มีใบที่เป็นหนามเพื่อลดการคายน้ำ ทำให้สามารถเทียบเคียงกรณีกับแม่ของตนเองที่สามารถเลี้ยงดูบุตรได้ด้วยตัวเพียงคนเดียว ที่ทำเช่นนี้ได้ก็เนื่องมาจากมีความอดทน มีความพยายามปรับตัวให้เข้ากับสภาวะที่รุนแรงทำให้เกิดความแข็งแกร่งเพื่อค้าจุนและประคับประคองให้ครอบครัวมีความสมบูรณ์พูนสุขอยู่เสมอ จึงได้นำมาเปรียบหรือแทนในเชิงสัญลักษณ์ของความเป็นแม่เลี้ยงเดี่ยวของตนเองในรูปแบบของงานศิลปะที่จัดทำขึ้น 8 ชิ้นงาน โดยใช้เทคนิคการวาดเส้น (Drawing) ลงบนเฟรมไม้ที่ขัดจนผิวเรียบพอที่จะลงสีพื้นหลังด้วยสีอะคริลิก น้ำเงินเข้ม แล้วบรรจุวาดด้วยดินสอสีไม้ โดยงานศิลป์ที่ได้สรุคสร้างชิ้นนั้นได้แสดงให้เห็นรับรู้ รู้สึก และสัมผัสได้ถึงความเป็นแม่เลี้ยงเดี่ยว นั่นคือแม่ของตนเองนั้นที่ได้ลำบากและตรากตรำเลี้ยงดูบุตรจนได้มีหน้าที่การศึกษาที่ดี มีการงานสามารถเลี้ยงชีพตนได้ ดังเปรียบเสมือนในเชิงสัญลักษณ์ (Symbol) กับต้นกระบองเพชรที่แข็งแกร่งมีหนามอันแหลมคมเพื่อปรับตัวให้อยู่รอดและสามารถดำรงอยู่ทนต่อสภาวะที่ขาดการดำรงชีวิตและยังสามารถออกดอกที่สวยงาม

ข้อเสนอแนะในการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์

1. ควรศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมให้ครอบคลุมในส่วนของคุณลักษณะพิเศษของเพชร
2. การถ่ายทอดมุมมองในสังคมให้ชัดเจน มีความจำเป็นต้องศึกษาและค้นคว้าข้อมูลจากการไปสถานที่จริง และมีการสัมภาษณ์ ถ้าปฏิบัติได้ก็จะเป็นประโยชน์แก่การแทรกซึมเข้าไปในจิตใจได้อย่างลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น
3. ควรมีการศึกษาในเรื่องของเทคนิคการใช้สี เพื่อสร้างบรรยากาศด้วยน้ำหนักสี เพื่อให้สื่อความหมายทางจิตกรรมได้อย่างตรงกับความคิด ความรู้สึกและอารมณ์ให้มากกว่าเดิม
4. นอกเหนือจากศึกษารูปแบบผลงานของศิลปินภายในประเทศแล้ว ควรมีการศึกษารูปแบบผลงานศิลปินชาวต่างชาติเพิ่ม เพื่อพัฒนาเทคนิค และมุมมอง ให้กว้างขวาง

รายการอ้างอิง

ความหมายของธรรมชาติ, เข้าถึงเมื่อ 3 มกราคม 2558. ,

เข้าถึงได้จาก <https://www.gotoknow.org/posts/209896>

ชลูด นิ่มเสมอ, **องค์ประกอบของศิลปะ**, พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช, 2539), 307.

ชลูด นิ่มเสมอ, **องค์ประกอบของศิลปะ**, 307 – 308.

ชลูด นิ่มเสมอ, เข้าเมื่อ 25 มิถุนายน 2559, เข้าถึงได้จาก

<http://www.era.su.ac.th/Artists/thai/chalood/tend.html>

นิตยสารวิภาษา ปีที่ 4, ฉบับที่ 7 (16 ธันวาคม 2553 – 31 มกราคม 2554) หน้า 76 – 79.

ปองบุญ วงศ์ฉลาด, **Strong & Sentimental Creator**, เข้าถึงเมื่อ 10 มกราคม 2558

เข้าถึงได้จาก <http://www.elledcorationthailand.com/homes/731-strong-&-sentimental-creator.html>

พินรี สันต์พิทักษ์ “**หุนนวม และ Breast Stupas**”, เข้าถึงเมื่อ 24 มกราคม 2558

เข้าถึงได้จาก http://www.arthousegroups.com/artshow.php?art_showcase_id=373

พฤษภา ฌ อยุธยา, **การปลูกแคคตัส** (กรุงเทพฯ : พี พี เวิลด์ มีเดีย, 2546), 15 – 16.

พฤษภา ฌ อยุธยา, **การปลูกแคคตัส** (กรุงเทพฯ : พี พี เวิลด์ มีเดีย, 2546), 136.

ราชบัณฑิตยสถาน, **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว**

เนื่องใน โอกาสพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2555, (กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน), 2556.

เรื่องเดียวกัน, 104.

รยุทธ บุญมี, **การปฏิบัติศาสตร์ของไซซูร์เส้นทางสู่โพสโมเดิร์นนิสม์**, (กรุงเทพฯ: วิภาษา, 2551), 65.

สายพันธุ์ของแคคตัส, เข้าถึงเมื่อ 30 มกราคม 2558 ,

เข้าถึงได้จาก http://rabeangmai.blogspot.com/2014/03/blog-post_7.html

Mary Stevenson Cassatt , เข้าเมื่อ 25 มิถุนายน 2559, เข้าถึงได้จาก

https://www.google.com/culturalinstitute/beta/entity/m0533_?hl=th

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	พรนภัส นภัสพงษ์วัลลี
ที่อยู่	170/5 ถนนนาคราชบำรุง ตำบลเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา
E-mail	napatpongwalee_p@silpakorn.edu
ประวัติการศึกษา	
ระดับประถมศึกษา	โรงเรียนจงฬามูลนิธิ อำเภอเบตง
ระดับมัธยมศึกษา	โรงเรียนเบตง “วีระราษฎร์ประสาน” อำเภอเบตง
ระดับปริญญาตรี	มหาวิทยาลัยทักษิณ คณะศิลปกรรมศาสตร์ สาขาทัศนศิลป์ เอกศิลป์ปะไทย

